

MIRADOR

SETMANARI DE LITERATURA ART I POLÍTICA

Preu : 20 cèntims - Pelai, 62. Telèton 15300. - Subscripció : 2'50 pessetes trimestre

Any III. Núm. 112 - Barcelona, dijous, 26 de Març 1931

L'esquerrisme no és un dogma. Es una tendència

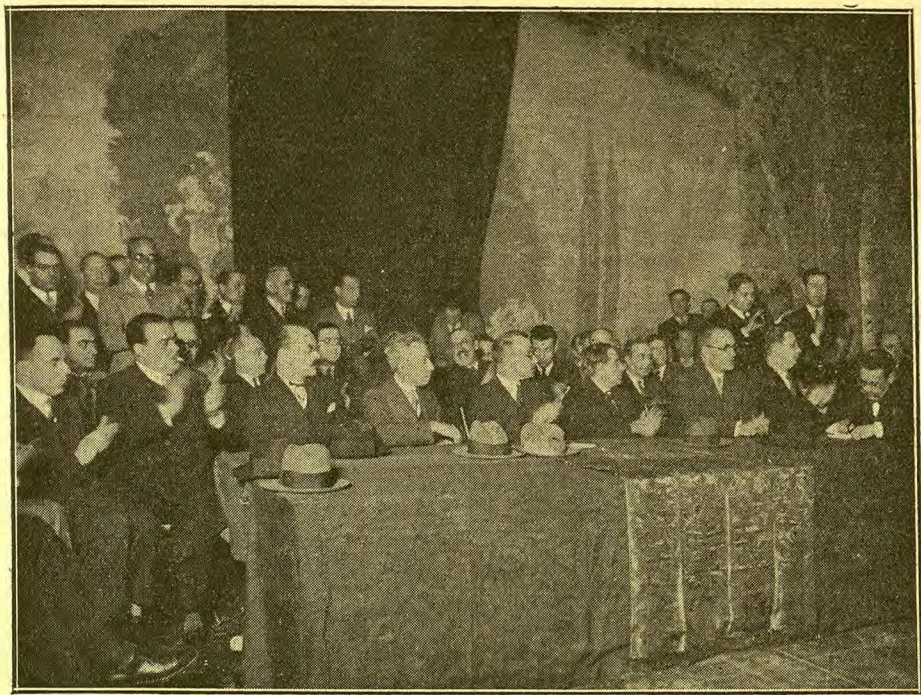
L'hora de les esquerres

El Partit Catalanista Republicà, definitivament estructurat, i una conferència d'esquerrers de diferents matisos, la qual ha produït una nova entitat política, l'Esquerra Catalana, de caient més extremista. Vet aquí les noves realitzacions que ha vist aquesta setmana, primera de les primaverals. La primavera fa el seu fet, arreu i en política. Tot són promences de fruits esdevinidors; la força s'inscriu en ritmes orgànics i esdevé la vida.

I aquest daler d'estructuració que mostren les esquerres, ultra lloable, és ben simp-

dels partits, sense ficar-nos en mig de les seves lluites i les seves esperances.

Un altre fet important d'aquesta setmana és, com hem dit, la constitució del nou partit d'esquerra catalana, que sembla passar a ocupar el lloc d'esquerra d'oposició. La principal importància d'aquest fet s'escau sens dubte en l'estructuració de les forces d'extrema esquerra fins ara disperses com a resultat del seu inconformisme permanent.

La presidència del míting de presentació del Partit Catalanista Republicà, celebrat diumenge passat al Teatre Bosc

tomàtic, car l'opinió, i sobretot l'opinió que no és conservadora i, per tant, no sent la necessitat d'una coordinació constant que formi una barrera reaccionària, no és gaire amant d'estructures tancades fins que té el sentiment de necessitar-les davant d'una missió de govern. La coincidència protestatària no és pas nexe gaire pràctic; la comunitat de certes afirmacions ja pot crear lligams de més eficiència i durada. Però cal la sensació de trobar-se davant d'actuacions determinades d'ordre pragmàtic perquè una massa política adquireixi la plena sensació de la responsabilitat; que s'adoni que cal aferrar-se a uns principis i arregar-les segons uns reglaments. La llibertat només es lliga quan es sent responsable.

I això és el que ara passa, com a terminació d'una progressió de consciència ciutadana. Hom ha tingut la convicció que és arribat el moment de les esquerres.

Els que es diuen veritables esquerrans volen blasmar el partit catalanista republicà trobant-lo un partit massa de dreta, quan, en realitat, el formen les veritables esquerres d'ara fa uns anys. I seria lamentable que els homes que constitueixen aquest partit es deixessin impressionar per un atac així, i, per tal de no ésser titllats d'arribistes que han prescindit dels seus ideals a fi d'arribar a ocupar els llocs de govern, deixessin passar aquesta gran ocasió de portar les reivindicacions liberals a les esferes governamentals.

Han de tenir en compte que si hi ha qui es troba més a l'esquerra que ells, no és pas perquè hagin evolucionat cap a la dreta, sinó perquè la realitat política s'ha transplatat a l'esquerra, i s'hi ha transplatat tant, que ara la funció de govern pot ésser exigida a un govern d'esquerrers.

Si comparem les posicions relatives que els homes del partit catalanista republicà ocupaven abans de la Dictadura, amb les que ocupen ara, veurem que no solament no s'han mogut gens cap a la dreta, sinó que s'han decantat més cap a l'esquerra.

Aquest fet, al cap i a la fi, és natural en l'evolució política dels pobles. Les esquerres d'un dia són govern més tard gràcies a la transformació de l'opinió pública, deguda precisament a les campanyes que han portat a cap, i aleshores hi ha qui pren el seu lloc en els combats polítics. Davant d'aquest fet, voler representar constantment el paper d'esquerra d'oposició, no vol dir conservar els seus ideals, sinó fer-los evolucionar amb noves aportacions espirituals; voler ésser sempre més esquerra que ningú representa un inconformisme constant, els resultats del qual són deixar sempre als homes de dreta la iniciativa de govern.

El pitjor que, al nostre entendre, podria passar al partit catalanista republicà, és deixar-se impressionar per la campanya extremista que es portarà contra seu, i la qual, si se'n volen defensar massa, podrà costar-los la pèrdua d'una ocasió de govern.

Pertot arreu hi ha unes masses que són les que formen l'opinió governamental. Si aquestes masses realment, com en tants d'altres països, han evolucionat, ara és l'hora dels homes d'esquerra. No del que ara és esquerra d'oposició, sinó del que fins ara era tingut per esquerra.

Els homes que en formen part, al cap i a la fi, han de merèixer també la confiança de l'oposició, la qual veurà en la seva intervenció en el govern un nou pas cap a la lliure evolució política del poble.

Aquesta és, pensem, la situació actual

De Dijous — a Dijous

El tren de Núria

Seria imperdonable que els esdeveniments polítics transcendents de la setmana ens fessin oblidar de comentar un fet que mereix ésser senyalat amb pedra blanca: la inauguració del ferrocarril de Núria. Allà on no s'arribava només a peu o a cavall de mules, hi arriba un tren. En menys de quatre hores es va de Barcelona a Núria! En menys de quatre hores es pot pujar des del nivell del mar fins a 2.000 metres. Quan es construeixi el funicular del Puigmal es podrà, en un dia, anar de Barcelona al cim del Pireneu, fins a 3.000 metres, i tornar. Des d'ara, disposem d'una atracció que poques grans ciutats del món poden presentar.

S'han acabat les típiques peregrinacions a Núria, però no hi perduran res ni la Mare de Déu, ni la devoció, ni l'excursionisme, ni l'esport. Cada any anaven a Núria, des dels dos vessants del Pireneu, de vint a vint-i-cinc mil persones. Tothom sap el que representava una peregrinació o una excursió a Núria. Certament l'excursionista intrèpid no havia aconseguit pendre al devot el rècord que posseïa des de molts anys. Anar a Núria a veure la Mare de Déu i les congeses volia una gran vocació. Els que amb més fe empenien el romiatge, amb la dèria de ficar el cap a l'olla, eren els matrimonis sense fills. D'avui endavant, anar a ficar el cap a l'olla no exigirà cap sacrifici i serà tan còmode que és d'esperar que les estadístiques de natalitat aviat ens en diran alguna cosa.

No cal que plorin els amants del tipisme, no cal que somiïn els devots. Ja he dit que ningú no hi perdrà res. En l'excel·lent Història de Montserrat que acaba de publicar el P. Anselm M. Albareda no s'admet que hagi fet minvar la devoció el detall que quasi ningú no hi vagi a peu descalç o a genollons. «Els que així parlen — diu l'historiador benedictí — obliden que les manifestacions externes de la pietat són diversíssimes, que varien segons els graus de latitud, i es modifiquen amb el curs del temps.» Ara anirem a Núria els que no ens haviem vist amb cor, o no havíem tingut oportunitat, de fer aquesta excursió, Barcelona-Núria! Totes les altres atraccions dominicals perden prestigi davant d'aquest programa. Quan el Metropòlita Transversal faci les funcions que ha de fer, quan es lliuri de la tutela del senyor Mainès, es podrà anar a Núria des de la Plaça de Catalunya, sense donar cap importància a l'excursió, com aquell qui no fa res, com aquell qui va a Terrassa. Llavors caldrà posar uns paquets semblants als que anuncien les grans línies de turisme: «De la Plaça de Catalunya a Núria en tres hores i tants minuts.» I quan hi existeixi el funicular del Puigmal, aquest anunci en produirà a tots una certa emoció.

Fins ara, només els devots, els excursionistes i els esportius s'atreïen a anar al cor del Pireneu. I a l'hivern, tenien més sentit que mai els goigs d'En Maragall: la Mare de Déu de Núria era voltada de soledats. El tren tampoc no ha fet perdre res a aquesta poesia: els goigs d'En Maragall s'han fet més actuals, i ara, a Núria, hi van les ciutats. — M. B.

— Sóc l'afinador de balances. Venia a denunciar-vos.

Delikatessen

Dimecres de l'altra setmana, al saló de l'Alcaldia. El Comte de Güell ha rebut un paquet de fotografies de gran tamany i les contempla amb visible complaença. En Mainès s'hi acosta, i, una mica distret, li fa un compliment:

—Són boniques, oi?
I el Comte de Güell, ràpid:
—Ja que veig que li agraden, li'n dedicaré una.

I hom va veure aquell vespre En Mainès sortint de l'Ajuntament amb una fotografia de l'alcalde que sobreixia escandalosament de la serviette.

Comentari d'un regidor regionalista:

—Una cosa així, jo no la faria ni per una dona!

Mal documentat

Una de les gestions de la gent que s'han interessat perquè la Conferència del Desarmament es celebri a Barcelona consistí en una visita, capitanejada per En Joan Estelrich, a l'Alcalde, el qual, pel que sembla, en sortí molt ben impressionat.

Després, el comte de Güell en parlava amb uns regidors.

—Aquesta gent saben el que es porten entre mans—deia—. Sobretot, hi ha un tal Hostalric, que sembla un jove molt aprofitat...

El Nadal d'En Cambó

La polèmica Ortega-Cambó ha tingut la virtut de treure de pollaguera al senyor Joaquim Maria de Nadal. Així confiava a un íntim les seves indignacions:

—No hi ha dret a tractar-nos amb tan poca consideració. De totes maneres, ja has vist com li hem contestat...

—Ah! Tu també?

—Per què no? Que et penses que només serveixo per oferir cigarrets als periodistes?

I, abaixant la veu, prosseguí, amb to confidencial:

—Allò de l'anarquista de Terrassa, gairebé es pot dir que és meu...

L'inconformista Valls i Taberner

Quan va córrer la veu que el comte de Güell es presentava en la candidatura regionalista del districte IV, a can Puig i Cadafalch va haver-hi un gran disgust.

—No ho entenc — deia el famós arquitecte—. La Lliga no em vol a la Diputació perquè diuen que seré més útil a l'Ajuntament, i ara em posen el comte de Güell a la candidatura per privar-me de ser alcalde.

A la meua edat i amb la meua història, ja no estic per ser soldat ras.

—Vol dir, senyor Puig — podria haver-li respost algú — que no el volen a la Diputació perquè no s'hagi de barallar amb En Valls i Taberner?

Norma de conducta

Parlàvem la setmana passada de l'excitació del senyor Vinaixa perquè sembla que el seu partit no el vol presentar per regidor. Aquest tema sortí en una reunió on, com en la majoria d'aquests dies, no es parlava de res més que de les imminents eleccions municipals, i un dels contertulius explicà una anècdota del temps—ai, llunyà!

—en què ell i En Pich i Pon eren a l'Ajuntament.

L'il·lustre amic dels seus diaris trobava massa vives de caràcter al seu correl·ligonari. Ell, en canvi, és un perfecte conwençut dels avantatges de la diplomàcia, que per ell vol dir anar a la seva i no fer soroll. Parlant de les exterioritzacions protestatàries d'En Vinaixa, En Pich va dir un dia:

—Es d'aquells regidors que els convidria un pitet que digui: «Come y calla».

Fermesa de conviccions

¿Serà potser el mateix ex-regidor el que va dir en una reunió del partit radical, defensant la seva aspiració a ésser presentat candidat: M'ho faré a ganivetaes?

Ja és romanticisme i ganes d'anar a l'Ajuntament.

El candidat Rossinyol

El senyor Lerroix va recomanar als radicals de Barcelona que fessin una candidatura de regidors a base d'homes populars, i els radicals s'ho varen pendre tant al peu de la lletra, que anaren a invitar—fixin-s'hi bé!—al doctor Corachan, el senyor Uralita Roviralta i En Santiago Rossinyol.

En Rossinyol va rebre la comissió sense moure's del llit. Va escoltar els arguments raonadíssims i, finalment, els va respondre:

—Jo, regidor radical? Moltes gràcies... Els meus, el que se'n diu els meus, ja els tinc fets.

Rossinyol, malalt correcte

Fa uns dies que Santiago Rossinyol està greument malalt. Això no obstant, el venerable artista encara ha tingut humor suficient per animar amb una anècdota picant les hores tristes de la malaltia.

Un matí de l'altra setmana el visità el seu doctor, i en vista de la gravetat de l'estat del malalt, acordà celebrar aquella mateixa tarda, a les sis, una junta de metges. Però heus ací que, havent dinat, En Santiago es va reviscolar una mica i, vulgues no vulgues, es va llevar i es féu

dur en automòbil, acompanyat per la seva esposa, a la Sala Parés. Unes hores després, consultava el rellotge, i deia a la senyora Lluïsa:

—Noia, potser que ens en anem. Són prop de les sis i ja saps que els metges han de venir a fer consulta. Si no trobaven el malalt a casa, s'ho podrien pendre com una desconsideració...

Piquiponiana

Una de les finors diplomàtiques d'En Pich és la de tutejar els xicots amb pares que hagin figurat o figurin més o menys; així simula una gran amistat amb aquests darrers.

En una ocasió, essent visitat per un jove que es troba en aquest cas i que, llavors, fruïa d'una fama de Don Juan, En Pich va dir:

—Què tal, N...? Ja m'ho han dit que estàs fet un pájaro de Cuenca.

Una persona de l'entourage administratiu del senyor Pich li ha preguntat què li semblava el panorama electoral que presenten els partits polítics barcelonins.

—Te diré—va fer don Joan—. Me pareix que las actas van a disputarse a estricabellos, tal como hacíamos cuando éramos canallas...

Volia dir quan eren criatures.

A la recerca d'un segon cognom

En Sanxo Farrerons està cercant un segon cognom pel seu pseudònim de Laura Brunet. Després que l'home s'ha passat cinc anys escrivint llibres amb aquesta signatura femenina, ara li ha sortit a Madrid una senyora Laura Brunet i García Noblejas que es dedica no menys que a fer elogis de Primo de Rivera...

En saber això, ens ha semblat que llegíem un capítol d'El fantasma de Canterville.

Cupletistes a l'estranger

A Jacinto Benavente, essent a París, se li acut visitar la Raquel Meller. Surt de l'hotel i es dirigeix al seu domicili. Li fa passar targeta. La Raquel el fa passar al rebedor, però el fa esperar molta estona.

—Usted perdóne—li diu en entrar—. He visto su tarjeta, pero no le recuerdo. Diga usted qué se le ofrece.

Benavente s'alça i respon:

—Usted dispense, señora, yo creía conocerla, pero ahora precisamente me doy cuenta de que estaba en un error.

Agafà el barret i se n'anà. La Meller es donava importància, car l'havia pres per un empresari espanyol.

Eficàcia de procediments

En una parròquia del Pla del Llobregat, el vicari deu haver trobat ineficàços els procediments fins ara seguits per reclutar Filles de Maria, ja que ha fet circular unes fulles de propaganda amb aquestes frases textuais:

«Es necessari que vostè vingui. Demés, ara farem una visita a un Centre Catòlic de Barcelona, on hi pot trobar un bon acomodo perquè hi ha molts joves guapos, bons i rics.»

En Millet i el cinema

Unes setmanes enrera, un redactor de la revista Films Selectos es procurà una estona de conversa cinematogràfica amb el mestre Millet amb el propòsit de convertir-la en interviu.

Una de les preguntes formulades fou aquesta:

—¿Y el sonoro, maestro?
—No sé. No lo he oído. Tengo referencias, pero...

I aquesta altra:

—¿Qué intérpretes prefiere?
—¡Ah! Pues... los intérpretes, ¿eh?
—Sí, señor. ¿Cuáles prefiere?
—Todos.

En arribar aquí, assegura el repòrter que es trobaven enfront de l'Escola Municipal de Música i que calgué acomiadar-se; però, tanmateix, vistos els corrents — d'una amabilitat i il·lustració cinematogràfiques bon xic dubtoses — en què es desenrotllava la conversa, hom no pot pas reprimir els seus dubtes.

Una contesta

El doctor Bellido passa en justícia per ésser un home una mica esquerp.

Ja fa alguns anys, al tornar de fora, un company seu li preguntà:

—I què, doctor Bellido. Com li ha anat, l'estiu?

—I vo... vostè què... què... en té de f... f... fer.

Aspiracions justes

A propòsit de professors, contem que una vegada n'hi havia un de molt bona pasta examinant. A un dels alumnes, que havia desbarrat molt, per a salvar-lo, li preguntà:

—A ver, ¿cuántas vértebras tenemos?

—Veintiocho—contestà l'individu peix.

—Váyase... Váyase...

El noi, efectivament, se n'anava, però al trobar-se a la porta es repensa, torna i diu respectuosament:

—Perdone usted, señor profesor. Voy por nota. Catorce a cada lado.

Obres de llum

Interessant-se per un actor castellà, un periodista va demanar al nostre company Joan Tomás, importador de comèdies estrangeres, si en tindria per a aquell alguna novetat.

—En Tomás, que guarda contra l'altitud actor antics ressentiments, contestà a l'acte: —Ja ho crec! Hi ha unes obres excel·lents.

—.....?

—Les obres... del Metro.

El diletant Viladomat

Sense sortir del seu feu de Sardanyola, En Viladomat es traslladà al «Cordelles Club». Hi havia concert. Un violinista, un pianista, un violoncel·lista i dues guitarristes delectaven els presents amb els seus acords mel·lodosos.

En Viladomat, amb el cap repenjat a les mans i els ulls clucs, escoltava.

—Que dorms? —li va preguntar un.

—No, em concentro — respongué en Viladomat.

Però quan una bellíssima xicoteta inicià un recital de guitarra, En Viladomat es desconcentrà i obrí uns ulls com unes taronges.

—Que no et concentres? — insistí el mateix de l'altra vegada.

—No! Ara em recordo que sóc escultor i que la plàstica és una de les meves debilitats.

L'art de la propaganda

El programa d'un dels concerts darrers del compositor i grata-violins Mateo constitueix una epopeia.

Parlant de les seves obres, diu que són «expressió de sensibilitat, quasi morbosa, moguda per un anhèl d'aspiracions ininterrompudes», són obres «burilades en silenci»; de «modernitat retrospectiva.» Una d'elles, anomenada elegantment *Sensitivitat*, acaba amb un fragment intítulat *Toccata i frisança*.

Altres obres: *Tablado-cobles* amb subtítols: *Alegrias, quereres, dardos, saetas y exaltaciones Preludi, fuga, tango i fox-trot* i finalment, unes «notes de color sobre paisatge i impressions en la nostra ponderada costa Brava» que conté unes *Caramelles en un pati sevillà*.

En fi, demanin.

Per a la història del teatre

Un aficionat a les estadístiques ens ha lliurat una còpia del document que pensa regalar al Museu del Teatre, amb una relació detallada de tots els èxits d'En Roure i els principals elements i accessoris que hi han contribuït:

Corpus. — El pas d'una processó i una banda tocant la marxa reial.

Muntanyes del Canigó. — Un clar de llum, un rossinyol i un baríton.

El rei del xotis. — Un piano de maneta.

La reina del mercat. — Sis gàbies de pollastres i mig moltó autèntic.

Sant Antoni gloriós. — Una persiana de ferro i un tramvia.

I encara hi ha empresaris gasius que es resisteixen a presentar les obres amb propietat!

Suplement gràfic,

però no il·lustrat

En el suplement gràfic de *La Vanguardia* de dissabte passat, aparegué, fent-li els honors de la primera pàgina, una vista parcial de Viladrau, acompanyada d'aquesta explicació:

«Vista parcial de Viladrau, una de las poblaciones más llenas de atractivos del Pirineo catalán.»

I nosaltres que, després d'aquella posta de sol «en contradiacció» a la platja de Blanes, ens creiem que no s'atrevirien a reincidir!...

Cal dir que algú de la casa se'n va adonar, perquè les paraules *Pirineo catalán* estaven mig esborrades.

CECILIA GASOLIBA
POLÍTICA 1930

Pròleg de Carles Rahola

GRANS NOVETATS EN
CORBATES INARRUGABLES

Jaume I, 11
Telèf. 11655

ELS «PASSILLOS» DE CASA LA CIUTAT

Els dimecres municipals

Els dimecres, a les cinc de la tarda, es reuneix en sessió privada la Comissió Municipal Permanent. Els signes exteriors de la reunió els forneixen, de moment, uns ordenances imposants que guarden la porta de la sala on discuteixen els deu regidors privilegiats: cap allà les set comencen d'arribar els periodistes i els ciutadans que més tard presenciaran la sessió pública. Uns i altres formen una massa espessa i municipal que passeja el seu mal humor pel vestíbul de l'escala de marbre.

El senyor Rocha, cap dels radicals

I és veritat. De la reunió privada, sempre n'hi ha per estona. Hom sap vagament a l'hora que comença però ningú no pot predir quan s'acabarà. Deu tinentes d'alcalde reunits entorn d'una taula. Tenen unes possibilitats de conversa il·limitades. S'hi arpenegen tant, que en algun moment hem sospitat que la durada inhumana de les seves reunions obeïa a una mena de *chiqué municipal* i efectista destinat a meravellar el poble. Però sembla que no: els tinentes d'alcalde discuteixen realment i ni tant sols es permeten la llibertat de fer una becaïnet quan el senyor Mainés pren la paraula. No és pas que el que diu el senyor Mainés, encara que llarg, no sigui interessant; però els seus gronxaments oratoris conviden tant a la dormida...

Tot té un fi en aquest món, i arriba un moment que la reunió privada s'acaba. Hi ha un gran moviment d'ordenances i d'alts empleats i hom passa al Saló de la reina Maria Cristina que és allà on els tinentes d'alcalde s'han d'encarar amb el poble.

El poble, per la seva banda, ha estat encabint en una tribuna penjada al sostre, en la qual, ben estrets, sempre hi cabran quaranta ciutadans. Nombre prudent, si es té en compte que els regidors són seixanta i que — qui sap, Mare de Déu! — podria arribar un dia en què l'habitual concòrdia entre el poble i els seus representants es trenqués.

A l'altra banda del saló, fent *pendant* amb la tribuna popular, hi ha el lloc reservat a la Premsa. El mot *reservat*, en aquest cas, no és res més que una pura abstracció, un símbol, un element d'humor municipal. A la tribuna de la Premsa, de fet, hi pot seure tothom i si per casualitat queda una mica de lloc per algun periodista, millor que millor.

Mentrestant, a l'hemicicle, sembla que ha començat la sessió. Diem *sembla*, perquè no hi ha ningú al món que sigui capaç de percebre el moment just en què la sessió s'engega. Els tinentes d'alcalde van d'un escó a l'altre, s'enfilen a la tarima presidencial per contar una anècdota picant a l'orella del senyor Martínez Domingo, es passen, s'arreglen els elàstics, en fi: es lliuren a tota mena d'activitats per mostrar el seu amor a la democràcia i fer veure que una sessió pública no és una cosa tan solemne com sembla a primera vista. La gran sort que el comte de Güell, amb la seva elegància de *beau vieux* d'òpera, amb el clavell al trauc i amb el seu mig somriure amarat d'aristocràcia, es cuida de donar una mica de dignitat a l'acte.

De la taula plena de paperam, en la qual els secretaris, taquígrafs i alts empleats naufragen en una mar de literatura municipal, en puja un vague murmur, un *zum-zum* de prosa oficial, que no és altra cosa que aquella lluna divina que s'anomena acta de l'anterior, despatx ordinari, etcetra, etc. L'alcalde, marcant el ritme de les seves decisions amb tendres cops de pipa sobre la taula, va dient, amb una veu monòtona:

—S'aprova, s'aprova, s'aprova...

Els alcaldes de certa edat, portats pel seu impuls aprovatori, arriben, de vegades, a seguir aprovant dictàmens de somni, quan el secretari ja fa estona que ha callat.

I bé. Ha arribat l'hora dels discursos. El primer de rompre el foc sol ésser el senyor Massot. Té una veu clara, vibrant, que encomana una mica de vida, de moviment, a la sonsònia general de l'acte. Els dies de batalla, el senyor Massot es troba sol contra tots, assistit només per la muda protecció del seyor Coll i Rodés. Però això no solament no l'espanta, sinó que fins ens atreviríem a dir que li agrada.

En les sessions que, per endavant, se sap que la discussió serà una mica forta, el senyor Massot us confia amb un to perfectament satisfet:

—En sembla que avui tindrem batalla! — En canvi, el senyor Mainés ja no està per batalles. Es limita a repetir tantes vegades com calgui necessari els mateixos punts de vista, els mateixos conceptes, els mateixos fets, amb una veu serena, pausada, tranquil·la, que fa les delícies del redactor de *La Veu*, que li ha de pendre el discurs. Quan arriba el moment de fer una precisió important, el senyor Mainés s'adreça als periodistes, i:

—Prego a la Premsa que reculli amb exactitud les meves paraules.

La Premsa fa el que pot, i el senyor Mainés continua gronxant-se indefinidament en el balanç de la seva oratòria regionalista, fins que l'alcalde, els regidors, els secretaris i el públic en general presenten senyals inequívocs d'estar *groggy*. Aleshores, el senyor Mainés s'asseu, amb un somriure fred als llavis; ha arribat el torn del senyor Pich.

El senyor Pich s'aixeca i diu:

—Perquè, senyors, ens trobem davant del següent problema.

El problema del senyor Pich, no per estar mancat d'una *r* deixa d'ésser ric en confusió, major contribuentisme i embollica-queafortisme. Per entendre els discursos del

Els senyors Mainés, Martínez Domingo, comte de Güell i Coll i Rodés a la tarima presidencial

senyor Pich no queda pas altre remei que llegir-ne la versió racional que en dona l'endemà *El Dia Gráfico* o *La Noche*. De moment, però, no podeu evitar que us surti el corresponent fum del cap mentre escolteu oracions com aquesta:

—Nosaltres hem vingut aquí com a contribuents, i això no vol dir que no defensem els interessos de la ciutat, perquè com que la ciutat és dels contribuents, els contribuents són de la ciutat i els interessos són comuns, i per tant, el problema no és tal com el planteja el senyor Massot, perquè nosaltres només som contribuents i com que som contribuents no som polítics, i això no vol dir que cadascú en el fons de la seva ànima no estimi la política, però això ja és un altre problema, etc., etc.

Quan, al cap de cinc minuts, l'auditori ja s'ha retornat, s'aixeca el senyor Rocha i diu que ell no està gens conforme amb la proposició que es presenta, però que la signa perquè no sigui dit. El senyor Rocha és l'home que està conforme amb més poques coses, però contràriament al que es podria creure, aquesta actitud inconformista no li porta pas gaires mals de cap. Fins podríem dir que, més aviat, li facilita la seva gestió consistorial.

El senyor Rocha no està conforme amb els pressupostos, ni amb els arbitris extraordinaris, ni que vagin comissions a Madrid, ni amb el Govern, ni amb la Lliga, ni amb el senyor Santamaría, ni amb el senyor Pich, ni amb el senyor Mainés... i això no vol dir que en el fons del seu cor de radical no guardi els millors afectes per tots aquests senyors, tan i tan apartats, políticament, però que, vaja, què vol que li digui ara

El senyor Martínez Domingo

El senyor Santamaría té l'exclusiva de l'ús de la següent frase:

—Los que hemos venido aquí para defender los intereses de la ciudad...

El senyor Santamaría, petit, bilió, carregat de bufandes i de mal humor, república de la Portaferrissa, amb una silueta precisa d'anunci de pastilles per la tos, quan parla dels *interesses de la ciutat*, els ulls li surten del cap, les ulleres li trontollen i diríeu que l'home es deixaria matar abans que ningú li toqués aquells *interesses*.

Espectacle reconfortant per al ciutadà amb poca imaginació.

Finalment, hi ha els regidors que no parlen. Entre aquests, es distingeix el silenci magnífic del senyor Martínez Domingo i el mutisme eloqüent del senyor Coma Cros. El senyor Coma Cros té la sort de veure's representat i interpretat per l'oratori al·lucinant del senyor Pich, i gràcies a això, pot estalviar-se de ficar els seus nobles

A les acaballes, quan sembla que tot està dat i beneït, s'aixeca un regidor i fa l'elogi fúnebre d'un ciutadà il·lustre que acaba de morir. Esgarrifa de veure la quantitat de ciutadans il·lustres que es moren cada setmana. La gran sort que la Corporació té unes reserves de cabal oficial que no s'acaben mai.

I després d'aquesta nota d'emoció, dona per acabades les seves tasques la sessió pública de la Comissió Municipal Permanent.

JOSEP MARIA PLANES

(Apunts d'Opisso.)

L'APERITIU

Meditació de Formentor. — Una de les poques coses que tenen de tant en tant una punta d'interès pels pobres desgraciats que voldríem anar d'una estrella a l'altra i carregar la veritat pura, és cercar un contrast excepcional dintre aquest gran ramat adolorit i grotesc dels homes, del qual ramat nosaltres som uns números tan insignificants com es vulgui. Els homes i les dones és evident que són poc distrets, però què voleu, són els únics éssers que tenim a la mà per fer experiments de moral i de folia.

Doncs bé, tractant-se d'homes i dones, un va fent barretades, prodigant somriures i acceptant presentacions, i al cap de dies i dies ens adonem que ens hem avorrit profundament, que no podem apuntar cap silueta notable en el nostre carnet de ruta. Però de tant en tant les coses canvien, i encara que només sigui en un sentit purament decoratiu, ens salta una llebre de pèl original davant dels ulls i això ens distreu una mica. Ara jo em trobo a Formentor, en companyia d'uns quants amics que fem de coixí a aquesta gran estiba de carn i ossos, de bigotis i de suggestions, que es diu el comte de Keyserling. Ponderar la bellesa única de Formentor i les gràcies d'aquest lloc d'àngels i de pirates en el qual ens trobem, no és precisament feina d'aquesta estona.

Però a la nit, després de sopar, encara que per la gran finestra oberta ens entra un ruixat de meravelles còsmiques que ens insulta els ulls, i el blau negre de la mar amb prou feines ens deixa respirar, com que estem dintre una arquitectura blanca, poligonal, de llums amagades que lecorbuserieja discretament; com que ens volten uns angleses llargues, destenyides i anguloses, que són les persones més tristes, més sentimentals i més distingides del món, podem entrar una mica dintre el camp àcid de la moralitat concreta, i deixar l'entusiasme per l'aigua, pels pins i per les roques.

Entremig del món que aquí balla i tuma hi ha una parella singular acompanyada d'unes persones borroses. Ell és un minyó prim i negre com una anoxa, té un nas i un bigotet robats d'un film de Menjou; les patilles podrien ésser d'un gitano esmoladet, d'aquests que rosteixen un gat a l'Empalme amb la galta recolzada sobre l'herba. L'aire d'aquest minyó és d'un sinistre amabilíssim que ofega de tan correcte. M'he fixat que als braços hi porta unes anelles d'or terribles, unes anelles de presidari d'una presó sobrenatural, i en el dit on els bisbes acostumen a lluir l'ametista, ell hi llueix un brillant fora de comerç, un brillant tan gros com una tassa de pendre cafè.

Al costat d'aquest gitane hi ha la seva parella, una noia de quinze anys, vestida de color de sang calenta, que té la pell de dàtil barrejat amb llet. És una noia preciosa. Sota el vestit escotadíssim se li marquen, amb una violència celestial, les dues llimones enjogassades dels pits. Ella i ell ballen completament enganxats i seguint el ritme dels cabarets més olles i més modulars del centre d'Europa. Aquest minyó és el maraja d'Indor, i ella, naturalment, és la seva dona. Amb ells seuen una secretària fresca, de cabell ros, que parla cinquanta tres idiomes, un metge i una metgessa que són els pares de la secretària, i un ajuda de camp que potser només té catorze anys, però que sembla un campió de boxa, hindú cent per cent.

Aquest maraja ha estudiat a Cambridge; la seva dona, aquesta mena d'ocell de foc, ha estudiat a Oxford. Ell parla el francès gairebé tan bé com els acrobates alemanys que s'han hagut de guanyar durament la vida. És un noi que posat dintre aquest aire fins resulta cordial i corrent. Si jo l'hagués trobat en una carretera de l'Empordà amb uns grans tissors d'esquilar cavalls, m'hauria semblat un gitano de perill; si l'hagués vist dalt d'un elefant carregat de plomes i de porles, de segur que l'hauria admirat com un espectacle pompós, com una mena de farsa sagrada. Ara, vestidet de smoking, amb aquesta perla torrada que li fa companyia, ballant i enraonant d'una manera tan occidental, per més que vulgui no puc sentir cap gota de respecte ni cap gota d'antipatia per aquest príncep, que deu ésser dels pocs que guarden al món tota la màgia d'ésser príncep.

I és que totes les coses aquí a Formentor perden la seva irascibilitat humana, per agafar una irascibilitat de cosa salada, fosforescent i marina, sense cap mena de perill. No em vindria de nou que d'aquí quatre dies fóssim amics d'aquest maraja si no se n'hagués d'anar demà mateix. Ja m'he fet amic del seu gos que es diu «Márquez» i he ballat un ball amb la seva secretària. Fora d'aquí ell serà un príncep carregat de milions i d'elefants i jo continuaré escrivint i fumant; vull dir que entre ell i jo no hi haurà manera d'entendre's sobre els quatre o cinc problemes essencials. El fet que aquest noi hagi estudiat a Anglaterra farà que es senti més hindú i més maraja que mai, quan es trobi entre els seus esclaus, que cada un deu costar uns trenta cinc cèntims; imagineu-vos un gitane ple de brillants, investit d'un poder diví i despòtic! És molt possible que aquesta noieteta tan dolça i tan cremada de pell, que ara encén la seva sensualitat de príncep, arribi un dia que li exciti el pou tenebrós de la crueltat i de la colèra, i la faci rostir de viu en viu o la faci servir per esmorzar a les seves panteres. Perquè els marajàs són així. No hi ha dubte que l'ambient pot molt en aquests casos i el fet de saber que quan et moris t'han de tenir en remull dins del Ganges i després t'han de rostir sobre una pira de perfum davant de tres cents milions d'homes que grinyolen i molts d'ells mengen serps i porten una làmpara d'encens enganxada al nas, és cosa que no es païeix així com així. Jo em faig càrrec de totes les possibilitats que existeixen dintre el sistema nerviós d'aquest gitane; m'en guardaré prou de criticar-lo. Tota l'Europa que porta dins a base d'Universitat, de cabarets i d'aperitius transcendents, només servirà per enfosquir i per fer més àcides les convulsions morals d'aquest xicot. Ara, d'aquesta aigua de Formentor, estic certíssim que n'hi ha de restar un alcohol finíssim a la sang; potser aquest record salvarà la vida d'aquesta noieteta que l'acompanya, en el moment que el maraja s'enamori d'una geganta amb uns pits com dos núvols i amb una estrella clavada entre la boca i el nas.

JOSEP MARIA DE SAGARRA

Viatges Marsans, S. A.

Rambla Canaletes, 2 i 4 - BARCELONA

Bitllets de Ferrocarrils Nacionals i Estrangers - Passatges Marítims i aeris
Viatges a "Forfait" - Excursions acompanyades - Peregrinacions, etc.

INFORMES
I PRESSUPOSTOS GRATIS

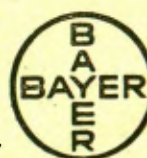

Esta tranquilidad con que Vd. se traslada en tren de un lugar a otro desaparecería de su rostro si no depositase toda su confianza en la mano y vista seguras del maquinista. Lo más esencial para mi es „seguridad“; por eso tomo exclusivamente

CAFIASPIRINA

cuando me siento enfermo puesto que sé con certidumbre que la CafiAspirina elimina en corto tiempo los dolores de toda clase — de cabeza, de muelas, jaqueca, neuralgia, etc. — al mismo tiempo que reanima y despeja el cerebro, sin afectar al corazón ni a los riñones.

Tome Vd. también CAFIASPIRINA.

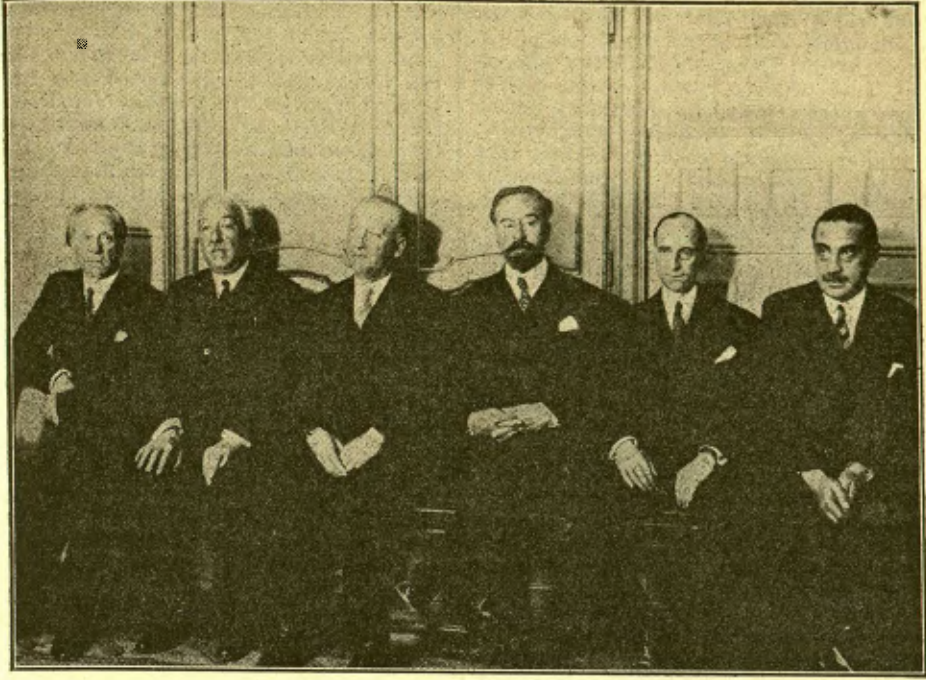
No afecta al corazón ni a los riñones.

Un altre Consell de Guerra

Aquesta setmana hi ha hagut un altre Consell de guerra: la vista de la causa contra els signants d'un manifest republicà publicat durant les inoblidables jornades del desembre passat.

Si no estiguéssim sota la vigència d'un Codi dictatorial, d'una llei de jurisdiccions única al món i altres argolles que amenacen la premsa d'una manera més eficaç que la censura, es podria establir un paral·lisme entre les causes de Jaca i la causa de Madrid.

drid haurien d'haver etats condemnats — afer de pura comèdia — a uns quants anys de presidí, i això hauria permès un altre acte de magnanimitat per part del Govern i la corona. Una sentència severa a Madrid hauria salvat la severitat dels altres dos Consells de guerra. No hi ha hagut absolució i la condemna ha estat lleu. Amb aquesta mica d'apariència de severitat el Govern actual pretén justificar la duresa de la sentència de Jaca i l'horror de la sentència d'Osca.

Els senyors Alborno, Alcalà Zamora, Largo Caballero, Fernando de los Ríos, Casares Quiroga i Maura esperant-se per comparèixer a la darrera sessió del Consell

La relació de fets és evident. Per consegüent si aquesta relació de fets és innegable, les dues sentències pels fets de Jaca són massa severes. Si la relació entre aquestes tres causes és òbvia, cal reconèixer que els militars han perdut, i no perquè el seu Codi sigui més sever, sinó perquè en aquest plec ert en la part dèbil. El Consell de guerra de Madrid ha estat molt sensible a la cavallerositat d'uns homes que s'han negat a donar els noms de llurs còmplices. I el Consell, desitjant treure proporcions catastròfiques a l'afer, ha cregut obrar prudentment condemnant els líders republicans a la pena de sis mesos i un dia de presó, sentència que permet l'aplicació de la llibertat condicional.

Sentència injusta! Si no hi havia relació entre la causa dels líders republicans i la dels militars de Jaca, la pena de mig any de presó per haver redactat un manifest, que no se sap qui el va fer imprimir, i del qual la policia només pot dir que en va trobar exemplars al carrer, és una pena molt forta. Si hi havia relació entre els fets de Jaca i aquell manifest famós, el fiscal podia demanar la pena de mort contra el capítol del moviment polític. La conseqüència és evident: la sentència de Madrid és injusta. I si aquesta sentència és injusta, fa també injustes la sentència que va condemnar a mort i executar els capitans Galan i García Hernández i la recent sentència de Jaca.

I el general Berenguer continua essent ministre de la Guerra!

Els processats de Madrid esperaven un fall absolutori. Aquesta il·lusió era un gran error. Una sentència absolutòria hauria posat en evidència, encara una mica més, els errors d'Osca i Jaca. Si hi hagués una mica de lògica en les coses, els processats de Ma-

L'assaig d'aquesta comèdia ha estat molt deficient...

Romanones ha callat en ésser preguntada la seva opinió sobre la sentència de Madrid, i quan aquest home calla ja sap per què calla. Calla perquè és massa evident que les tres sentències són desproporcionades i contradictòries.

En resum: tant les sentències de Jaca com la de Madrid, són dos actes destinats a tirar una mica de terra sobre una altra sentència, sobre les tombes dels capitans Galan i García Hernández. Realment allò va ésser molt fort, tan fort — ho repetim — que a hores d'ara el general Damas Berenguer, en bona lògica, no hauria de formar part del Govern. No hi havia cap altre home tan poc qualificat com el general Berenguer i els seus ministres, ex-redactors de fulles clandestines, per fer afusellar dos homes que, al cap de vuit anys de no existir les lleis fonamentals de la nació intentaven implantar un ordre jurídic i una situació nova. Foren fusellats perquè no tenien confiança en la gestió Berenguer... El Govern actual, en el qual hi ha gent que també ha passat vuit anys conspirant, tampoc té cap autoritat per a representar cap paper en històries de Consells de guerra. No cal oblidar que Romanones ha pujat novament al Poder emparat en la bandera de l'amnistia prèvia, sense processos.

Aquestes tres sentències injustes hauran demostrat al país que només es pot conspirar sota certes proteccions i inspiracions, que només es pot conspirar per portar dictadures. No és pas un trencaclosques difícil cercar el conspirador. Parleu-ne al senyor Santiago Alba, o feu memòria de les converses privades d'aquest senyor abans de caure la Dictadura...

Hem vist un altre Consell de guerra. Tot protestant que la sentència no hagi estat absolutòria, com exigien les circumstàncies de viure durant vuit anys al marge de la llei des del primer al darrer dels espanyols, i la poca autoritat del Govern, cal tenir en compte que, gràcies al senyor Primo de Rivera, ha passat alguna cosa a Espanya: hem pogut veure un ex-ministre, un conseller d'Estat i un fill d'En Maura davant d'un Consell de guerra, acusats d'haver pres part en un complot republicà. I encara hi ha altres senyors que no oblidem, no perdonem, ni perdonaran mai més. Ja es pot ésser republicà i ex-ministre. Hi ha republicans fills d'ex-presidents del Consell. Els republicans ja no són els descamisats. Això vol dir que s'acosta l'hora de la Reuública. Certament, ha passat alguna cosa a Espanya. És l'únic benefici que devem a aquell gran illús que es deia Primo de Rivera.

Ara cal exigir l'amnistia per als condemnats de Jaca i de Madrid. I consti que no considerarem l'amnistia com un acte de pietat, sinó com un acte de justícia, i, per consegüent, no l'agraïrem. Ha passat l'oportunitat de fer «rasgos» de pietat i d'enternir la gent. En mig d'aquesta comèdia hi ha la sang de dos homes que no varen fer més que seguir els procediments que tant èxit varen proporcionar a Primo de Rivera. Entre ells i aquest senyor només hi ha una diferència de valor personal a favor dels dos capitans: aquests només comptaven amb el seu coratge i aquell jugava sobre segur.

MANUEL BRUNET

Mirant a fora

La pau dels sepulcres

S'assegura que les Memòries, a punt de publicar-se, del mariscal Joffre, contenen més d'un passatge en què el mariscal Foch és l'objecte de certes crítiques, la qual cosa ha fet — segons diuen — que la vidua d'aquest darrer es dirigís a la d'aquell primer indicant-li que, pel bon nom dels desapareguts, per respecte a llur glòria, per patriotisme, potser convindria suprimir en els escrits pòstums de Joffre tota mena d'apreciacions poc amistoses sobre Foch.

Sembla que la vidua Joffre ha respost que essent cada pàgina del manuscrit numerada i firmada pel seu autor, el respecte a la voluntat del difunt impedia de modificar res del que havia escrit.

L'anti-Bülow

Aquesta qüestió de les Memòries publicades massa arran dels esdeveniments sempre dona lloc a incidents. Ja Bismarck havia disposat que el tercer volum de les seves no es publicués fins després de la mort de Guillem II. Però la casa editorial Cotta va tirar al dret i el publicà el 1921.

Ara, tothom ja sap la polseguera que han armat les Memòries del príncep de Bülow, fins a impedir-se'n la continuació de la seva publicació a Alemanya. Però amb això no n'hi havia prou. L'alemany necessita que algú li doni el mot d'ordre. En aquesta ocasió qui ho ha fet ha estat Edgar von Schmidt-Pauli. El títol alemany del llibre de Bülow era: Denkwürdigkeiten; el del seu contradietor és: Fürst Bülow Denkwürdigkeiten, que es pot traduir aproximadament per Coses d'indigna memòria del príncep de Bülow.

El film prohibit

El govern del Reich pot haver prohibit la projecció del film Res de nou a l'Oest, però els alemanys omplen cada diumenge els cinemes de les poblacions frontereres de França, Holanda i Bèlgica, com els ianquis omplen els bars de la frontera canadense. A Verviers (Bèlgica), per exemple, acudiren més de 2.000 alemanys, socialistes la majoria, procedents d'Aquisgran (Aachen, Aix-la-Chapelle). L'Associació d'empresaris de cinema del Reich protesta; calcula en 250.000 el nombre d'alemanys que han anat a veure el film fora d'Alemanya, amb un perjudici de prop d'un milió de marcs. En el seu document, el president de l'Associació adhw declara que en aquestes caravanes dominicals figuren molts racistes militants conegudíssims.

Cuina tuturista

Aquell gran histrió de Marinetti, que els barcelonins ja varen tenir ocasió de veure actuar, inventor d'un futurisme, xantre del feixisme, ha emprès de fa poc una campanya contra els macarrons, la pasta eixuta i altres plats característics de la cuina italiana. El primer resultat de la campanya ha estat la inauguració, el 10 de març, a Torí, d'un restaurant futurista, la «Cantina del Santo Palato», amb un discurs de Marinetti declarant que «la cuina passatista és un lloc mort que ha adornat l'estómac i espantat el paladar; avui neix l'art de menjar bé i amb varietat».

Com que al menú inaugural d'aquest restaurant figuraven plats com «entrada intuitiva», «ultra-virili», «alambrada celestial», etcètera, no sabem si això del menjar bé és veritat.

Escena ae multituds

Pels voltants de Nica, una firma cinematogràfica roda L'Aiglon, d'Edmond Rostand.

Uns anuncis als diaris han fet saber que calien «extras» per a les darreres escenes, al camp de batalla de Waterloo.

Més de dos mil, de totes les nacionalitats, es presenten i, en saber que només es necessiten quatre cents granaders i cent soldats d'infanteria, s'arma el gran rebombori. Ex-oficials russos, austríacs que volen fer valer llur nacionalitat per representar més pròpiament els soldats de l'arxiduc Carles, polonesos, armenis, etc., s'hi arien literalment les reixes dels estudis, mentre els més atrevits les escalaven i saltaven dintre.

Tot esperant els gendarmes, un dels cineastes exclamava:

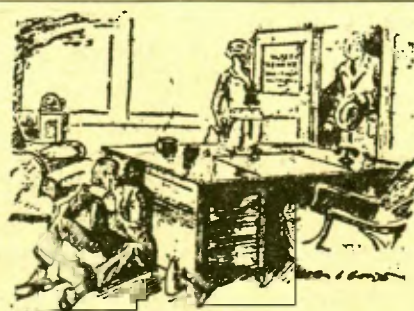
—Quin moviment de masses més bonic! Quina llàstima no trobar-se preparats per impressionar-lo!

Les sorpreses de l'estadística

Chicago, ciutat d'elecció d'Al Capone, de Big Bill, de Jack Diamond, es creia anar al davant en les estadístiques criminals, quan els recomptes de l'any passat han demostrat que ocupa el lloc que fa seixanta vuit entre les ciutats americanes de més de cent mil habitants.

Mentre que, per exemple, Toledo (Ohio), compta amb 236 crims per 10.000 habitants, a Chicago només li'n pertoqueu 64 per deu mil.

Sembla, doncs, que la mala reputació de Chicago és una qüestió de propaganda. És a dir, és deguda al sentit modern de l'espectacular que tenen els gangsters i al pintoresc que saben donar a llurs fetes.

LA CRISI AMERICANA

—El senyor director és a dinar.
(Life, Nova York)

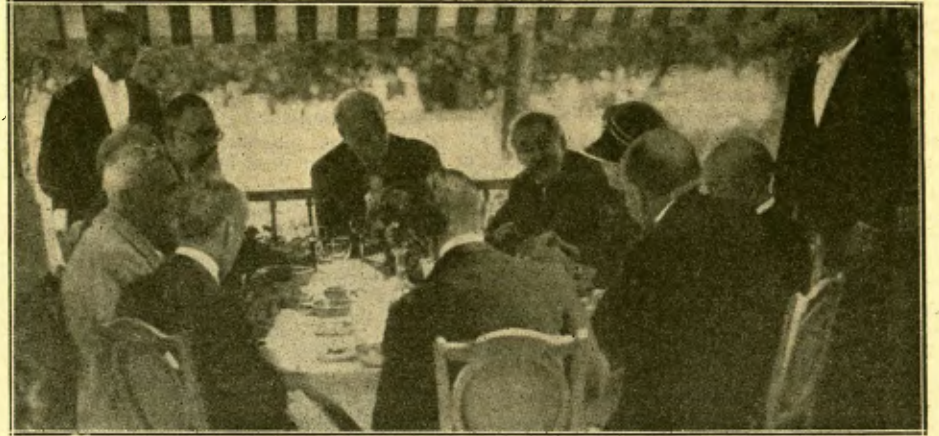
UNA FIGURA EUROPEA

El canceller Müller

La notícia de la mort de l'ex-canceller Müller ha tornat a donar un instant d'anomenada a la seva personalitat, certament eminent, però que, per diversos atzars, no havia assolit mai en la política internacional el nivell que li hauria estat degut pels seus mèrits.

La causa principal va ésser el prestigi immens que durant la post-guerra va acompanyar la figura de Stresemann, el qual,

Finida aquesta, quan es negociava la pau de Versalles la seva figura torna a emergir de l'obscuritat: Brockdorff-Rantzau, ministre d'afers exteriors d'Alemanya, no volgué signar el tractat de pau; Müller succeí el ministre dimissionari i, juntament amb el diputat del centre Bell, va dur a terme la tasca desagradable de signar un tractat que consagrava la derrota de la seva pàtria: feina utilíssima, però que tenia el do de

El canceller Müller, lord Cushtendun, Briand, Adaci, Hymans i Scialoja, que formaven la Comissió dels Sis, a Ginebra

dintre de les tendències pacifistes d'Alemanya, havia de jugar un paper de primera importància.

I és que Stresemann era un pacifista; Müller, ultra això, un home pacífic: aquesta comparació, que no és cap joc de paraules, pot il·lustrar molt sobre el fenomen.

Müller pertanyia a la petita burgesia alemanya (el seu pare fabricava vi escumós); el seu temperament d'apacible burgès; les seves dèries intel·lectuals; la seva mentalitat estudianta i poc amiga de soroll, el van

projectar una ombra malèfica damunt els que l'emprengueren: recordeu, si més no, els assassinats d'Erzberger i Rathenau.

Després d'un poc de temps, allà l'any 20, que fou canceller del Reich, l'any 28 tornà a ocupar aquesta dignitat per un més llarg termini; i l'any següent, tingué ocasió d'intervenir en les deliberacions de la Societat de les Nacions, per raó de la malaltia de Stresemann. Tampoc la sort va acompanyar-lo gaire. Refiat excessivament en l'ambient de concòrdia aleshores existent, va manifestar amb una ingenuïtat inoportuna, els desigs dels alemanys de veure evacu·da definitivament la Renània. Adhuc va fonamentar aquest punt de vista amb consideracions de dret. Briand, llavors, sobtat i tement que un excés de franquesa i de falta de tacte malaguanyés tota la tasca iniciada a Locarno, i el fruit dels treballs del «trio» Stresemann-Chamberlain-Briand, va respondre-li amb una forma violenta. Müller en fou el primer sorprès; i després d'ell Europa i el món, que no comprenien com, a les conferències pacífiques, fracassessin precisament els representants d'un partit pacifista: el socialista alemany.

Tot i això, és de la reunió dels sis, que tingué lloc aleshores a Ginebra, que va sortir l'acord d'empendre unes negociacions per tal de formular les bases a què havia d'ajustar-se la liquidació de la guerra, l'aranjament de la qüestió de les reparacions i l'evacuació de la Renània.

Müller, doncs, havia donat una important embranzida a l'obra de la pau europea. Si no d'una manera brillant, havia actuat d'una manera eficaç.

Heus aquí el resum de la vida d'aquest home intel·ligent i voluntariós, no gaire acompanyat per la sort, però. Tant a París l'any 14, com a Versalles, com a la Societat de les Nacions, sempre l'acompanyava una estela malastruga, que és causa que el seu nom no hagi sonat entre els personatges de primer rengle d'Europa. I, veritablement, ho era, tant per la seva abnegació en acceptar missions necessàries, per bé que desagrades, com és ara la signatura del tractat de pau, com per la seva positiva actuació en benefici de la concòrdia, sense fer mai cap traïció ni al seu país, ni a Europa, ni als seus ideals. D'altres han tingut més ventura, però pocs mereixen més bé de la seva pàtria i del món.

V.

Obres d'Arquitectura, Escultura, Pintura, etc. Antic i modern
Llibres d'Art
BANYS NOUS, 5
Téléfon 2 05 42

URODONAL

treu el dolor de ronyons
perque dissolt l'àcid úric

Estic satisfet del resultat obtingut amb URODONAL en tots els casos en que està indicat.

DR. DOMINGUEZ RUBIO
Catedràtic de la Facultat de Medicina de Sevilla

GRÀFIC INDICADOR DELS LLOCS A ONT ES LOCALITZA EL REUMA

CAMISERIA
FITO
BARCELONA

NOVETATS
EN CAMISES

Jaume I, 11
Telèf. 11655

FONTBERNAT

SASTRE

TRAJOS MIG TEMPS
A PREUS MÒDICS

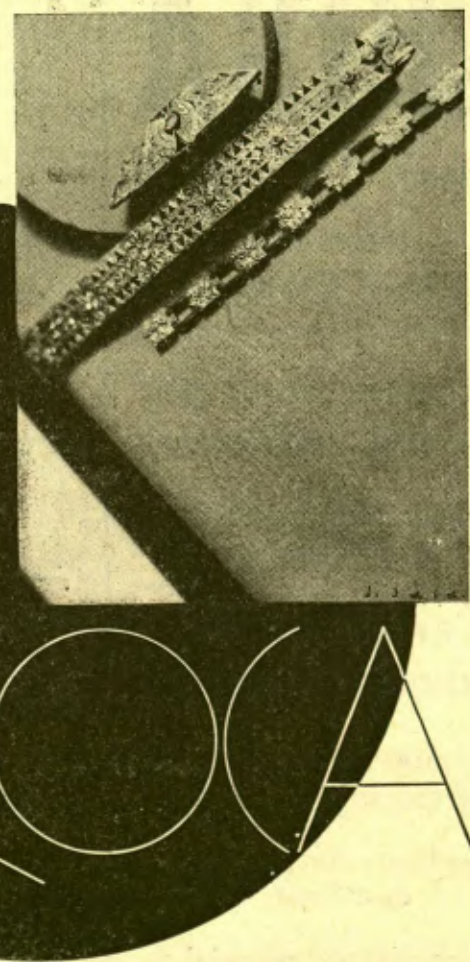
CUCURULLA, 2, 1.ª
BARCELONA

FEU FER ELS VOSTRES GRAVATS EN LA

Unió de Fotogravadors

Casanova, 160-162 : Telèfon 77406

HAY JOYAS Y JOYAS. HAY JOYAS DE RICO Y JOYAS DE SEÑOR.

RAMBLA DEL CENTRE, 33 - PASSATGE BACARDI, 2

LES LLETRES

Arthur Schnitzler Un fet de cultura Lletres franceses

En poc temps, la bibliografia catalana s'ha enriquit amb la traducció de dues novel·les de Schnitzler: *La senyora Berta Garlan*, traduïda per E. Martínez Ferrando (Edicions Proa) i *La senyoreta Elsa*, traduïda per Joan Alavedra (Biblioteca Univers). Però el nom d'Arthur Schnitzler no era pas un nom inèdit en català: fa més de quinze anys, al vell Principal es representà una comèdia seva, *Anatol*, traduïda per Francesc Presas, que consisteix en set quadros de la vida d'un celibatari incorregible, alhora sentimental i cínic, que han acreditat molt el diàleg de Schnitzler. Perquè aquest home, que ara ja passa de la seixantena, fora de casa seva ha estat conegut principalment per les seves obres teatrals. No és fins aquests darrers anys que les seves novel·les han estat traduïdes a idiomes llatins.

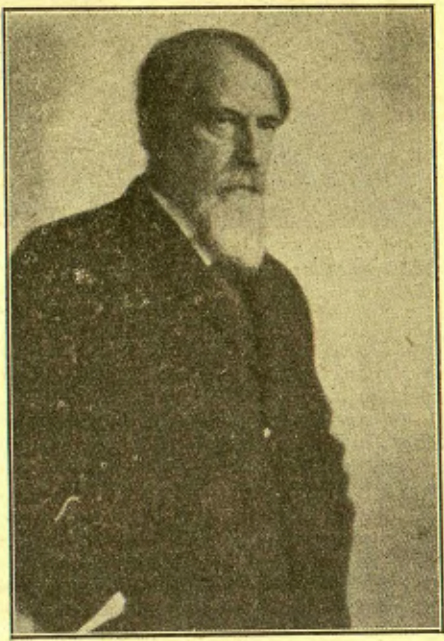
Schnitzler és austríac, més concretament encara, vienes. Encara que sigui un home independent, prou personal per no cabre en un marc reduït, cal associar el seu nom i la seva obra a la seva ciutat natal i al moviment «Jung Wien» que es desenrotlla abans de 1914, inspirat en un «naturalisme qui sent bon», que endolceix els pessimismes amb una nota malenconica i «desabusée» d'home de món que no pot eludir les qüestions greus, però llisca damunt d'elles amb amable ironia.

No és possible d'imaginar Schnitzler fora d'aquella Viena d'avantguerra, «Capua de l'esperit», a cavall entre el món germànic i l'eslau, pròxima a Itàlia i a Munic. Aquesta condició de vienes, fonamentalment vienes, dona a les pàgines de Schnitzler aquell dring que distingeix tan netament, entre els escriptors de llengua germànica, els austríacs dels alemanys. Hom sent aquells més a prop de nosaltres que aquells, més dotats de tacte, més desprecupats de transcendentalisme i menys exagerats. I així i tot, sense tenir-ne l'aire, saben arribar també al fons de les qüestions, encara que les embolcallin d'una manera agradable.

Els tres motius schnitzlerians que es presenten constantment en la seva obra són l'amor, la vida i la mort, tractats amb una vibració freudiana que ha fet creure als generalitzadors precipitats en la influència del creador del psicoanàlisi damunt l'obra de Schnitzler. Però, si un entrevist amb aquest, publicat al *D'Act i d'Allà*, no fos prou per negar-ho, una senzilla confrontació cronològica ens asseguraria que es tracta, tot al més, d'un freudisme «avant la lettre». Fins hem llegit en algun lloc que Freud va dir en certa ocasió recent a Schnitzler: «el creador del psicoanàlisi sou vós».

Schnitzler, de família de metges, metge ell mateix, fon els problemes físics i psíquics, i, encara que declari interessar-se molt més pels misteris de l'ànima humana, és fàcil de sentir la presència del clínic, doblat de gran artista de la paraula, en la

seva obra. Indubtablement, a la seva carrera científica deu la passió per l'observació minuciosa i exacta dels seus personatges i la descripció del complex dels impulsos a què obeeixen. Però Schnitzler ens els presenta i es guarda prou bé de jutjar-los; és massa escèptic per ni tan sols insinuar un judici. Un home que com ell, davant de la varietat de la vida i l'enorme curiositat que aquesta li desvetlla, no creu en cap sistema filosòfic, ha de bandejar de la seva obra tot comentari de qualsevol ordre.

Arthur Schnitzler

No sabrem mai què pensa l'autor de les seves heroïnes, la senyora Berta Garlan i la senyoreta Elsa —referint-nos només a les novel·les de Schnitzler traduïdes al català, de les quals *La senyoreta Elsa* ens sembla molt més característica del talent de Schnitzler que no pas *La senyora Berta Garlan*.

Aquella primera novel·la —tan curta que no arriba a un centenar de pàgines— és, en efecte, l'alcaloide de Schnitzler. La seva trama és senzillíssima. Una noia vienesa, barreja d'ingenuïtat i de perversitat, hoste d'un hotel elegant, rep l'encàrrec de demanar a un altre hoste, Dorsday, un vell conegut de la seva família, trenta mil florins per salvar de la presó el seu pare, advocat que ha malversat els béns d'uns menors confiats a la seva custòdia. La condició que imposa el que rep la demanda, és la de contemplar nua la senyoreta Elsa durant un quart d'hora. Elsa s'hi mostra, però no davant de Dorsday sol, sinó en el hall de l'hotel; després, Elsa es suïcida amb una forta dosi de veronal. I res més. Amb aquesta petita història Schnitzler n'ha tingut prou per fer una de les seves millors obres; que és a la vegada una de les millors novel·les contemporànies.

Tota l'obra està escrita en forma de monòleg. Com ja és del domini corrent, en la novel·la, Joyce passava per haver inventat aquesta forma, fins ell mateix senyala a Valery Larbaud una obra de Dujardin, *Les lauriers sont coupés*, la primera en què s'empra aquesta forma. Però Schnitzler assegura, en una carta que tinc davant dels ulls, que escriví *Leunant Gustl* (publicada en 1900) sense conèixer ni de referència l'obra de Dujardin, realment caiguda en l'oblit fins que amb l'enrenou provocat entorn de l'*Ulysses* de Joyce s'ha reeditat amb un pròleg de Larbaud, cornac del cèlebre irlandès i d'altres novel·lats literaris.

El procediment monològic exigeix una virtuositat excepcional. Fugir del risc de la monotonia sense caure en la impuresa de procediment, o en la inversemblança, vol tot un domini de l'ofici d'escriptor. Schnitzler el posseeix; però no això solament. Com en una pantalla, veiem tots els pensaments, totes les reaccions de la senyoreta Elsa, al transparent. Sota una aparença frívola, amable, molt pròpia de l'autor, aquest ens lliura la més minuciosa dissecció psicològica.

Aquesta aparença exterior de les obres de Schnitzler no en fa allò que per aquestes latituds se'n diu una obra «ferta». Tant li fa; una vegada més, es demostra que la profunditat autèntica no té absolutament res a veure amb l'exterior pretensions o rebarbatiu, i que els grans escriptors són els que saben assolir concordança entre el fons i la forma, l'agencament d'aquesta no empal·lidint, ans bé accentuant aquell.

El traductor, Joan Alavedra, ha sabut conservar amb força encert les qualitats que fan de Schnitzler un dels més acreditats estilistes de llengua alemanya.

J. C.

REGALS
SANT JOSEP
CORBATES - CAMISES
PAIAMES

LES DE MÉS NOVETAT
LES MÉS BONES
LES MÉS BARATES

F. Vehils Vidal
32-Avinguda Portal de l'Àngel-34
7, Plaça Universitat, 7

René Fülöp-Miller acaba de publicar una interessantíssima «monografia de cultura històrica» sobre la Companyia de Jesús. Javier Bueno l'ha traduïda al castellà, i ha curat la seva edició *Biblioteca Nueva* de Madrid. El títol —*El poder y los secretos de los jesuitas*— dona una idea molt equivocada del que el llibre pugui ésser. Jo no sé pas si es tracta d'una actitud editorial a la recerca d'un tipus determinat de gros públic; en tot cas el fet és blasmable perquè el lector es troba amb un llibre que no té res absolutament de pamflet. Sinó, ben contràriament, una obra documentada, seriosa, objectiva i serena.

No m'interessa pas una actitud apològica o pejorativa en aquest llibre; si una passió determinada és en ell noblement continguda. M'interessa, en canvi, com a estudi de cultura, com a resum de la projecció espiritual de la Companyia de Jesús damunt la vida espiritual d'Europa. Tanmateix Fülöp-Miller toca un dels temes més apassionants per als homes de la nostra generació: el tema de la Contra-Reforma.

Fins fa poc temps, els manuals d'història de la cultura establien una relació de continuïtat entre els segles XVI i XVII. Hom parlava d'una prolongació de sentiments humanístics accentuats vers una extrema actitud violenta —barroquisme, culteranisme— que arribava fins a la reacció neoclàssica del segle XVIII. Avui, en canvi, el segle XVII és concebut com una claríssima negació de la centúria anterior. Hom parla d'una edat barroca enfront d'una edat renaixentista. A Espanya, hom situa una època nacionalista enfront d'una època italianitzant. A Europa ens trobem amb una violenta reacció catòlica que tendeix a neutralitzar l'activitat protestant. Una contraofensiva del Sud oposant-se al bellic desplegament del Nord.

Aquesta contraposició ressonant té per origen la voluntat de ferro, la tenaç energia, d'un home magre i violent, decidit i pragmàtic: Ignasi de Loyola. Ignasi de Loyola, talment un feixista de la Religió, s'organitza militarment per a combatre les novetats que vénen de la Mitteleuropa. (Talment com l'*Itàlia bàrbara* de Mussolini i de Malaparte es contraposa a les noves conquestes de l'esperit nòrdic, amb un aforismes reaccionari.) Ignasi de Loyola predica obediència i disciplina portades al darrer terme. Venç. Atura la invasió de l'enemic, reorganitza les forces amigues i àdhuc desmunta la millor artilleria contrària. Loyola és un dels homes més interessants, més apassionants que han existit mai; home de voluntat i d'eficàcia, és objecte d'una bibliografia copiosíssima i contradictòria. Però la seva envergadura d'home d'acció resta indubitable.

Fülöp-Miller encapçala el seu llibre amb una biografia de Loyola i amb l'estudi de la transformació que porta a cap en el camp de la mística, considerant-la, no pas com una gràcia intervenció de Déu en l'esperit humà (criteri medieval), sinó com el fruit d'un esforç progressiu (*exercicis espirituals*) que fa remuntar l'home, per la seva pròpia voluntat, a cims de divina contemplació.

Després de Loyola la Companyia de Jesús és en un primer terme d'interès en tota la història política i cultural d'Europa. (Sense comptar les intervencions missionals a Àsia i a Amèrica.) Si, com diu Goethe, tota la història és en el fons història religiosa, la Companyia de Jesús divideix el camp de l'esperit europeu. No hi ha més que amics i enemics de la Companyia. De les polèmiques de Port-Royal en surten Racine, Madame de Sévigné, Pascal. Descartes és també un home apassionat en relació amb aquestes lluites. I tants d'altres.

Però l'empremta jesuítica agafa una intensitat molt típica en el camp de les arts plàstiques i del teatre. Fülöp-Miller fa remarcar tot això demanant-se, com ho han fet molts tractadistes, si existeix un estil propi de la Companyia de Jesús. El que hi ha és, més aviat, una habilitatíssima adaptació del jesuitisme a la seva època; o potser, més aviat, una mútua reflexió d'influències.

Fülöp-Miller no cita els màxims definidors d'aquesta edat. Són dos crítics d'avui: Ludwig Plandt, que anomena el segle XVIII espanyol «*època nacional*», i Benedetto Croce, que l'anomena, en general, «*età barroca*». És evident que aquest nacionalisme i aquest barroquisme serviren magníficament l'ideal jesuític. D'una banda justificava una actitud imperial de l'Espanya amenaçada; d'altra banda el barroquisme plàstic s'avenia amb la teatralitat i l'espectacularitat escenogràfica que els jesuïtes —que amb això referaven una viva tradició catòlica enfront de l'austeritat i la nuesa del culte reformat— imprimiren al seu sentit de la religió.

La religió, diuen, no és pas solament un negoci i una concreta proximitat; cal que tot arribi pels sentits. Cal substituir les abstraccions dogmàtiques per signes sensibles (el culte de la Trinitat, per exemple, és substituït lentament pel de la Sagrada Família). L'educació religiosa fa multiplicar als llibres amb imatges. Això no és pas exactament una novetat; l'*Orbis pictus* de Comenius és ja lluny; però és que la catequizació per via sensible tendeix a abastar tots els sentits, i així s'aconseja que es descriguin les sensacions de les penes de l'infern referides a l'olfacte, a la vista, al tacte, al gust, etc.... Tot això dona a l'art influenciat per la Companyia de Jesús una mena d'exacerbació morbosa, una escenografia d'un barroquisme carregat de *pathos* que va des de les decoracions del Pozzo fins als relleus del Bernini, i fixa els trets essencials d'una època molt definida dins la Cultura de la Humanitat, obra d'un esforç coordinat i d'una voluntat de guany inextinguible.

El llibre de Fülöp-Miller —a part aquestes llacunes d'orientació— serveix per a situar-ne les característiques i l'evolució. És ben il·lustrat i ben imprès.

GUILLER DIAZ PLAJA

Jacques Maritain, *Religión et culture* (Desclée). — *La pensée de Charles Péguy* (Plon).

En estudiar les relacions de la religió i de la cultura, el nou llibre de Jacques Maritain inaugura d'una manera molt brillant la col·lecció de les *Questions discutides* que dirigeix amb Charles Journet, i que té per objecte aportar solucions pràctiques, si no definitives, sobre els problemes més actuals. La utilitat d'aquesta col·lecció és tant més gran que la impossibilitat en què hom es troba de vegades de resoldre-les immediatament, no impedeix pas que aquests problemes juguin un paper considerable en la nostra societat, i que convé donar-los tot seguit una solució temporera que ens permeti d'incorporar-los a la nostra vida. Tal és la finalitat d'aquesta col·lecció en què està anunciat: *La juridiction de l'Eglise sur la Cité*, de Charles Journet; *Les Hommes-Salamandres*, d'Olivier Leroy; tres llibres d'Eugène Devaud: *Les étapes d'une révolution scolaire à Hambourg*, *La doctrine scolaire de la Russie soviétique*, *De l'école active à l'école intelligente*, *La multitude transcendente*, de R. Le Masson; *L'ordre social et la divine charité*, per Daniel Lallement. «En l'estat actual de la cultura i del pensament, es plantegen un gran nombre de problemes nous —o renovats—, que no podran donar lloc a una sistematització científica completa fins més tard. Tot esperant, importa d'examinar-los, sia per posar de relleu els principis fonamentals sense els quals no podrien ésser abordats útilment, sia per proposar-ne solucions almenys parcials i subjectes a revisió. La posta a punt d'una problemàtica inspirada en els principis d'una sana filosofia i aplicada a les qüestions difícils o controvertides que fan sorgir el moviment del temps és, segons el mètode constantment practicat pel mateix Aristòtil, l'únic mitjà de preparar la solució científica d'aquestes mateixes qüestions.»

De tots els problemes de la vida moderna, no n'hi ha cap de més vivament controvertit que el de les relacions que existeixen —o deuen existir— entre la cultura i la religió. Tots els elements socials, psicològics, morals, entren aquí en joc, puix que totes les activitats de l'home, en tots els dominis i en tots els graus, en són afectats. Jacques Maritain aborda la qüestió amb una franquesa que, d'antuvi, defineix la cultura i mostra que el substrat necessari, per essència, de tota cultura i de tota civilització no pot passar-se de la vida espiritual. Al contrari, és aquesta puixança de l'esperit el que la fecunda, el que li dona la seva forma, el seu sentit, la seva veritable eficàcia. Considerada sota el seu doble aspecte teòric i pràctic, aquesta associació dels dos termes representa un enriquiment considerable del pensament. Maritain anuncia amb una admirable netedat tot un ordre d'idees sobre el qual la filosofia i la sociologia modernes no més rarament han aportat conclusions tan precises. Perquè l'autor parteix de les veritats primeres de la vida espiritual, i combinant-les amb les dades pràctiques del problema, compon aquesta «ciutat ideal» en què cultura i religió col·laborarien a la instauració d'una veritable civilització, no ja solament civilització cristiana, sinó civilització catòlica —en el sentit etimològic del mot—, universal i perfecta. Universal en el sentit que tots els pensaments i totes les activitats humanes estarien d'acord segons un mateix ideal i una mateixa norma de vida. Perfecta, perquè les inevitables diferències, atemperades, també arribarien a completar la noció mateixa de civilització.

Jacques Maritain no aporta pas una solució temporera. Ben al contrari: inspirant-se de les veritats eternes, immediatament i sense equivoc ha posat el problema sobre el pla on no pot sinó rebre una sola solució: la que dicten alhora les lleis de la raó i les exigències del cor.

«El pensament de Charles Péguy! De vegades ens sembla que no n'hi ha cap de tan actual, tanta part de profecia, de presa de possessió en l'esdevenidor, comportaven l'obra i l'acció de l'escriptor. Totes les inquietuds del nostre temps s'han expressat en Péguy. Millor que cap altre, ell veié les direccions que prenen les societats modernes; més que cap altre es preocupà de l'existència i de l'ànima d'Europa.»

Aquesta Europa, ell l'ha vista fer-se en ells llibres dels seus pensadors, en les gestes dels seus pobles. Ha aspirat puixantment a un retorn a l'Edat mitjana, és a dir, a una època en què la família europea sentia més de lligams que no pas avui entre els seus diferents membres. Ha cercat els valors uni-

versals, que totes les races poden bescanviar, i els valors eters que no arriessen de decebre aquell que, un dia, ha basat en ells tota la seva vida social i la seva vida moral. Es en aquest sentit que Péguy fou un gran constructor. Infatigable i modest com els que alçaven catedrals, ha acumulat aquesta obra veritablement gegantina en què el poeta, el sociòleg, l'historiador, cadascú al seu torn, parla per proclamar les veritats humanes.

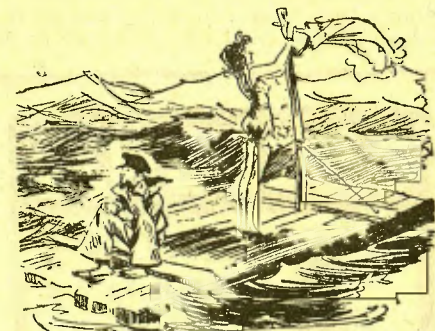
Quan hom contempla la col·lecció dels *Cahiers de la Quinzaine*, que eren la seva activitat, la seva ànima, la seva força, mesura l'aportació immensa d'aquest home que, amb un ample esguard llançat vers el futur, mostrava els camins. L'actualitat d'aquest pensament és tan gran, que obrint un dels seus llibres, ens quedem sorpresos de descobrir-hi una virtut immediata, com si la tinta en fos encara moll, i el consultiem, de vegades, com si encara estigués entremig de nosaltres, com si visqués la nostra vida inquieta, llançada vers tots els atzars del desconegut, mentre que ell posseeix, ara més total, tan completa com pot ésser-ho, la gran certesa, la que és atribuït dels morts. Però els *Cahiers de la Quinzaine* no són pas morts. Encara viuen, continuats amb un gran talent i una noble pietat pel seu fill, Marcel Péguy.

Marcel Péguy ha escrit alguns llibres —en els quals ens transmet una imatge del seu pare, una interpretació del seu pensament— que enriqueixen la bibliografia de les obres sobre Péguy. Exegea subtil i apassionat d'aquesta magnífica intel·ligència, anorreda abans d'haver donat tota la meravella fecunditat que se n'esperava —perquè, de tots els escriptors morts a la guerra, no n'hi ha cap que plorem tant com Péguy—, el jove director dels *Cahiers de la Quinzaine* ens dona un estudi molt substancial sobre el pensament polític i social del seu pare, estudi en el qual defineix molt justament la noció de la ciutat futura, d'aquesta harmonia espiritual o social que Péguy, reformador, desitjava instaurar. Aquest és un dels aspectes més importants de la seva obra i ens fa molt contents de veure Marcel Péguy aportar clariïcs exactes sobre aquesta qüestió.

Dos assaigs s'afegeixen al de Marcel Péguy: un d'Emmanuel Mouniel: *La vision des homes et du monde*, que analitza els temes favorits de Péguy, la denúncia del pensament fet, la servitud de l'esperit, l'espiritualitat en la vida, la salvació per l'esperança i la joia; l'altre, de Georges Izard, sobre «el pensament religiós», defineix d'una manera perfecta el catolicisme de Péguy, les relacions del seu pensament social i del seu pensament religiós.

Aquests estudis, partint de punts de vista diferents i multiplicant aquelles perspectives gràcies a les quals ens apareix el geni de Péguy en tota la seva fertilitat creadora, mostren al mateix temps —i això era oportú— la seva complexitat i la seva unitat.

MARCEL BRION

—I pensar que ja tinc una xicoteta a cada port!

(Judge, Nova York)

PONCHE Chaco

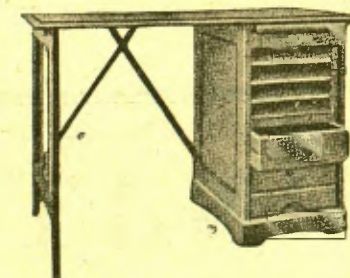
ENTONA EL COS
PER A LES NITS FREDES

NUTRITIU AROMATIC DELICAT

Després del teatre, prengui

PONCHE Chaco

LLIBRES per a les Belles Arts i Arts Industrials
BANYS NOUS, 5 - Telèf. 20542

Taula per a màquina

Núm. 173

Amb arxiu de cinc cubetes, o bé arxiu-papera i un caixó, mida 100 x 50 . . . ptes. 75

Núm. 11

Amb caixó i post 80 x 50 . . . ptes. 32
POPULAR, caixó i post 75 x 45 . . . ptes. 25

MOBLES ALTABA

Tallers, 29, 31 i 71

Magatzem: Corts, 522 - Telèfon 17.745
BARCELONA

Un gran autor: A. SCHNITZLER

Una obra mestra:

La senyoreta ELSA

Un bon traductor: J. ALAVEDRA

Biblioteca Univers, vol. XVII

DE VENDA:

Llibreria Catalònia

17, Plaça de Catalunya, 17

AFISA

Laietana, 18, pral., B

Director

Carles Ossorio

Autoritzacions per a noves indústries

Noves instal·lacions canvis i trasllats

Certificats de productor nacional

Contribució industrial territorial, utilitats

Expedients de protecció de l'Estat

Representant especial a MADRID

I E L T E A T R E

LA MÚSICA

C. Badia d'Agustí

Un recital de Concepció Badia d'Agustí, l'eminent *liederista* catalana, és una festa d'art de tan rara i exquisida qualitat, i les seves aparicions a la sala de concert ens són concedides amb tan avara mesura en el decurs de les temporades, que convé de senyalar amb pedra blanca el seu concert de dissabte passat al Palau de la Música Catalana.

la *Vida amorosa d'una dona*, de Schumann, Conxita el canta i el viu amb una emoció — gairebé estariam temptats de dir autobiogràfica — que s'encomana a l'auditori. La seva ànima de gran artista sap donar a aquests poemes un to d'una veritat i d'una puixança d'evocació inoblidables.

La tercera part del programa incloïa diverses *Tonadillas* i *Canciones amatorias* de Granados, i tres *Canciones epigramáticas* i *Joc d'infant* d'Amadeu Vives. Granados i Vives han creat amb aquestes peces un gènere líric nou en molts aspectes, per bé que enllaçat en esperit amb la millor tradició de la gloriosa *tonadilla* espanyola. És un gènere, d'un to més lleuger i més fàcil que el *lied* alemany o la *mélodie* dels francesos, que aquests mestres han sabut dotar de rares qualitats d'elegància i distinció, d'un sabor típic pronunciatíssim i d'una picanteria de ritme i d'invenió melòdica que li donen una fesomia netament espanyola, inconfusible.

Per la gràcia perfecta del cant i la justesa amb què subratlla amb el ritme i amb la dicció la intenció de la paraula, Conxita fa d'aquestes obres una creació inimitable. Les ovacions sorolloses amb què foren rebudes obligaren l'artista a repetir-ne algunes d'elles.

Admirablement secundada al piano per l'excellent Alexandre Vilalta, Conxita Badia d'Agustí obtingué, doncs, un triomf brillant amb aquest recital, rebent constantment les més caloroses demostracions d'admiració d'un auditori entusiasta que no es cansava de demanar-li ampliacions del programa.

Ens felicitem d'haver tingut altra vegada el goig d'admirar l'art exquisit de la nostra gran cantant i no podem deixar de consignar el nostre agraïment envers els organitzadors d'aquest recital, que ens han proporcionat aquest goig, del qual no voldríem veure'ns privats tant de temps, d'ara endavant.

ROBERT GERHARD

En la sessió que celebrarà aquesta nit «Audicions Intimes» a la Sala Mozart, el famós quartet Genzel de Leipzig farà sentir dues obres cabdals de la literatura quartetística contemporània: l'*opus* 22 de Paul Hindemith, la figura més destacada de les noves promocions musicals alemanyes, i el segon quartet de Béla Bartók, el mestre hongarès del qual no hem pogut sentir encara cap obra tan representativa com aquesta. Són tan escasses les ocasions que se'n ofereixen a Barcelona, de conèixer les obres veritablement importants de la producció musical moderna, que no podem deixar de senyalar l'interès excepcional de la sessió d'aquesta nit.

Teatre Català ROMEA

Compania catalana VILA-DAVI

Dijous 26, tarda, a les 5. Última representació del teatre per a infants

ELS TRES TAMBORS

Nit, a les 10'15

LA TEMPTACIO

Divendres, dissabte i diumenge últims dies de la temporada. — Diumenge Comiat de temporada d'hivern. Colossals programes, tarda, a les quatre única secció.

Filharmonica de Barcelona

Direcció artística: JOAN MANÉN

Cinquè concert, demà passat dissabte a les 6 en punt de la tarda, presentació del notable violinista,

HENRY TEMIANKA

SALÓ DE FESTES DE L'HOTEL RITZ

Exclusivament per als socis. Inscripcions: Casp, 40, entrll. de 6 a 8 tarda.

El "Coup de Crochet"

LES ESTRENES

«La Temptació» de Ch. Méré, al Teatre Romea i «L'admirable Crichton», de J. M. Barrie, al Teatre Novetats.

Charles Méré, en *La Temptació*, igual que en *La Danse de Minuit*, igual que en totes les seves obres, posa en joc tots els recursos, totes les astúcies, totes les habilitats de què pot disposar un autor teatral que, com ell, és ben lluny d'ésser un debutant, domina d'una manera absoluta el mecanisme del seu art i es sap de memòria tots els efectes que pot treure de cada escena, de cada situació.

Però aquesta mateixa habilitat, aquesta mateixa mestria que permet a Méré la creació de qualsevol conflicte, el seu plantejament segur, el seu descabellament precís, el seu acabament just, amb una perfecta gradació d'escenes, amb una exacta dosificació dels sentiments i els pensaments, de les passions i les reaccions amb què confecciona els caràcters dels seus personatges, se'ns fa massa visible; ens adonem massa de l'artificiositat que mena tota l'acció. En el teatre de Méré, més aviat que una atenció per la veritat psicològica i la seva persecució, trobarem una intel·ligent artificiositat al servei d'un partit pres completament convencional.

Tot amb tot, *La Temptació* ens ofereix un bell joc d'escenes i situacions. De vegades una alenada de patetisme anima de bo de bo els seus personatges, el joc dels quals és en general molt més volgut i recercat que no necessari. El tema entorn del qual es mou l'acció — el remordiment i la vergonya de Jourdan pel seu delict — és ben suggestiu i arriba a nosaltres excel·lentment expressat. No obstant, veiem prou bé que la confessió del secret ens és escamotejada en l'escena del segon acte sense altra veritable necessitat que la justifici sinó la voluntat deliberada de l'autor. Encara que trobem que n'hi ha ben bé prou i que és aquesta la que ha de regir i encarrilar qualsevol obra, ens sembla també que cal fer de manera que no es faci notar tant.

Alternant amb escenes d'una bona qualitat com la de la nova de la mort del senyor Bergue, la de la confessió de Jourdan davant de Brinon i la que ara és muller d'aquest, i d'una manera notable aquelles en les quals veiem la noble pietat de Brinon davant la decadència a què s'ha deixat anar Jourdan, en trobem d'altres que voregem de massa prop el melodrama sentimental. Una d'aquestes, carregada amb tot el virus del sentimentalisme més perillós per a la dignitat de l'obra, és la de l'acabament, per arrodonar el qual no ens falta res absolutament, des de l'anunci d'un infant que Irene sent gloriar d'entre seu i que li assenyalava el camí del seu deure, després dels generosos oferiments que li ha fet el seu marit perquè pugui anar a cercar la felicitat al costat del que pretén ésser el seu amant, fins al suïcidi d'aquest, amb l'anunci del qual cau la cortina.

Malgrat aquestes objeccions que hi fem, indubtablement el conjunt de *La Temptació* és d'un to i d'una *tenuè* que no podríem pas res si fossin incorporades d'una vegada a la nostra escena. Fou estrenada a París l'any 1924, per Mme. Sergine, i amb molt bon èxit, però potser a hores d'ara no era pas cosa de massa urgència traduir-la al català. I tant de llavors com d'avui, creiem que hi ha coses força més importants per portar-nos. Fet i fet, Méré, encara que no sigui, ni de molt, una valor negligible dins el marc del teatre francès — més ben dit, parisienc — actual, no creiem pas que hagi d'ésser amb les seves obres que s'ha de revifar la nostra escena.

La interpretació, cal dir que és portada amb molta amor i competència per tota la companyia? Quant a la traducció, aconsellàrem al senyor Vilaregut una mica més de cura en el seu vocabulari.

Potser no trobarem en la traducció de *L'admirable Crichton* per Joaquim Montero les mateixes faltes que esmalten la de *La Temptació* de què acabem de parlar, però, dit sigui de passada, tampoc no podem observar-hi una correcció excessiva. Incorreccions semblants fan el seu fet d'una manera riquíssima. Val a dir també que la correcció no és pas cosa que hagi preocupat mai massa el senyor Montero. De totes maneres, allò del *coriol del deure* amb què aquest senyor tradueix el *fair play* anglès l'any 1921 quan ens presentà aquesta obra a Romea, ha desaparegut ja. Sempre s'hi ha guanyat alguna cosa.

La fina amargor que traspuja *L'admirable Crichton* i l'agut humorisme que corre per totes les seves escenes, resisteixen el pas dels anys d'una manera admirable. Estrenada aquesta comèdia, del més autèntic accent anglès, al teatre del Duc de York, a Londres, l'any 1902, es manté amb tota la frescor i tota la vivacitat amb què va néixer. Quantes i quantes obres fardades de transcendentalismes, bastides amb els problemes més truculents, amb els conflictes més esgarifosos i amanides amb tota la fraseologia que per aquests casos s'acostuma a estilar pels escenaris, estrenades per aquells anys, aguantarien avui una reposició sense que ens fessin partir de riure o ens avorressin esplèndidament?

L'admirable Crichton és una obra treballada sobre conflictes eternals, està impregnada de valor humà, profundament humà, i per això està molt més a la vora d'ésser una cosa clàssica, una cosa per sempre, amb tot i que sigui més divertida — no és pas aquesta, però, la seva principal valor — que no pas trágica, que qualsevol d'aquelles elucubracions filosòfiques i redemptoristes amb què tantes vegades hom ha agredit el pobre espectador.

La presentació, força acurada, i la interpretació molt bé, com estem acostumats a veure d'aquesta companyia.

JOAN CORTES

Potser no us ha caigut mai sota la mirada, a la secció d'*Offres d'emploi* de les *Petites annonces* d'un diari parisienc, un de redactat així:

«A LA FOURMI, tous les soirs et les samedi et dimanche en matinée, il est offert deux prix de 50 francs et un de 20 francs aux amateurs lauréats du concours du COUP DE CROCHET.»

Doncs bé, més que aquest anunci, la popularitat que ha aconseguit el truc del «coup

Com es veu, la justícia del procediment no ofereix lloc a cap mena de dubtes. I, fet i fet, més val un fracàs en una prova així, que no pas en un debut solemnnal.

Però sempre hi ha ànimes sensibles, i aquesta vegada, les ànimes així s'han dirigit al ministre del Treball i al prefecte de Policia denunciant-los els concursos del «Coup de Crochet». És veu que aquells dos alts funcionaris tenen altra feina o són gent d'*esprit*, perquè han fet completament el sord, i les sessions del «Coup de Crochet» prossegueixen cada dia amb més públic i amb més aficionats a pujar a l'escena.

Modistes que pensen eclipsar la Mistinguett o la Vix, negres més contorsionistes que la Baker, russos amb més veu que Txaliapin, «titís» que els noms de Mayol i de Chevalier no deixen dormir, es brinden de bona gana a ésser terriblement abroncats per un públic que hi va per això precisament, però que també, en general, sap donar proves d'imparcialitat i àdhuc de benevolença.

Es clar que són més difícilment controlables les reaccions d'un públic, sotmès a l'acció del contagi, que les d'un jurat; però, essent al cap i a la fi el públic qui decideix sense apellació en les qüestions d'espectacles, en el fons la iniciativa del «Coup de Crochet» és d'una gran justícia i pot evitar moltes vides fracassades. Hi ha coses que aparentment no semblen més que per passar l'estona, capaces de posseir un abast més llarg.

La qüestió és que amb aquest truc, *La Fourmi* s'omple cada nit i a París no pot pas considerar-se «à la page» qui no hi ha entrat i s'ha fet els tips de riure i de cridar que són de rubrica.

Ara bé, el que fóra curiós de provar, és si una tal experiència és possible a Barcelona. Em sembla que cal estar posseït, no

El públic en funcions de jutge

de crochet» és la millor propaganda de *La Fourmi*, un music-hall estil avantguerra, és a dir, estil francès, perquè el music-hall de la postguerra és estil americà més o menys autèntic.

El fet és que, cada nit, tot París acut a *La Fourmi*, i d'aquesta obligació no se'n escapa cap turista de marca que passi per la capital francesa.

El «Coup de Crochet» ha tingut tant d'èxit, que d'altres locals n'annuncien de semblants: el «Coup du Lion», el «Coup de l'Eteignoir», etc. Però l'original, l'autèntic, és el «Coup de Crochet».

El truc aquest és ben senzill d'explicar. Després d'uns quants números professionals, el «chanteur» Gabriello s'avança sobre l'escena i invita els aficionats que es creuen posseïdors de condicions, a demostrar-les dalt de l'escena, prenent el públic per jutge.

Tot el món està ple de persones d'ambdós sexes fermament convençudes que, amb una mica de sort, podran igualar, si no sobrepassar, els noms més cèlebres en els cartells de tots els espectacles que per entendre'ns anomenarem lírics. Un celobert o un taller en són moltes vegades una prova. Doncs bé, *La Fourmi* ofereix als ciutadans de París la possibilitat de provar la seva veu i tenir un tast de l'opinió del públic. Aquest, erigit en jutge, aplaudeix o xiula, o simplement crida: «Crochet!», i aleshores, atenent la indicació del poble sobirà, s'avança d'entre bastidors una enorme mà de cartó guarnida d'un ganxo, que retira suauement el cantant fracassat. Així moltes preteses esperances de l'escena francesa han vist aterrar-se llurs somnis, sense poder dar la culpa de la incomprensió amb què topen, a l'estretor de mires dels empresaris o a la malvolença dels artistes arribats, gelosos de l'ombra que se'ls pugui fer. És el públic, un públic de debò, el que pronuncia les seves sentències inapel·lables.

Un aspirant a divo

sols de molta confiança en les pròpies dots artístiques, sinó també d'un menfisme per les coses que tenen escassa importància no és pas una característica racial, per anar-se a exposar davant d'un públic amic de fer tabola. La gent d'aquí s'estima més, en tot, fer d'espectador que d'actor. I encara, quan fa d'espectador, és la que troba més sovint que l'han estafat. Fet i fet, el «Coup de Crochet» és una institució de puríssima democràcia.

J. SOLER

"MIRADOR" TEATRAL

Per seguir el costum, els teatres tots de Barcelona en general i, particularment, el Novetats, el Romea i l'Espanyol, es preparen per a donar la màxima solemnitat al Dissabte de Glòria, o sigui a la inauguració de la temporada de primavera.

A Novetats han escollit la famosa obra de Marcel Pagnol *Marius*, aplaudida a les cinc parts del món i no fracassada enlloc. A París se n'han donat 800 representacions una darrera l'altra. Fora de la comèdia *Topaze*, del mateix autor (go8 representacions), del vodevil *Tire-au-flanc* i de les operetes *Phi-Phi* i *Rose-Marie*, no es recorda a la capital francesa, des de fa vint-i-cinc anys, un cas semblant.

En Sagarra està enllestint la traducció. L'autor assistirà a l'estrena.

A Romea estan assajant ja *Els Criminals*, de l'autor alemany F. Bruckner. Ha fet la traducció Millàs-Raurell. Es tracta d'una obra molt atrevida de fons i de forma, i també de presentació. Aquesta figurarà l'interior d'una casa, amb set departaments, al primer i tercer acte; al segon, veurem l'escenari dividit en diversos tribunals de justícia. Després d'*El Carrer* i d'*Els Criminals*, quan a Romea anunciïn una obra moderna, no haurem de preguntar quants quadros té, sinó quants prestatges!

A l'Espanyol sembla que estrenaran *L'Equipage*, adaptació teatral de la coneguda novella de guerra de J. Kessel. Sembla, i no ens estranya, que En Santpere i la seva gent posaran especial atenció en els sorolls. Tampoc ens estranya la referència que el títol de l'obra sigui, en català, *L'Equipatge*. Els diaris ja n'han dit alguna cosa.

Teatre Català Novetats

Dia 28 i 29 dos únics recitals

RAQUEL MELLER

Es despatxa a comptaduria

PROXIMAMENT

Una fantasia de l'esdevinidor

1980

PRODUCCIO

FOX

SONORA

Conway Tearle
Virginia Valli
Ricardo Cortez

Avui i cada dia en els Cinemes:

Paris i Rosselló

la pel·lícula del dia:

EL ZEPPELIN PERDIDO

EL CINEMA

UN BON FILM SONOR

"Melodia del món"

Els més recixits dels noticiaris americans empalmeixen si els confrontem amb aquesta sorprenent realització de Walter Ruttmann que és *Melodia del món*, film que nosaltres presentarem a Barcelona la nit del divendres passat, en la nostra sessió de cinema. Ens trobem, en considerar aquest film, enfront d'una obra sense parió per la seva factura, qualitat d'inspiració i tema fonamental. Una obra original que no s'assembla a cap altra.

El món a què es refereix Ruttmann no és

ocupa, la veiem combregant en idèntiques necessitats i aspiracions. Treballs i jocs, arreu els mateixos en el fons, i el cinema, relligant les coses més distanciades per l'espai i fent-nos tangible la melodia profunda del món.

Veient el film, moltes persones hauran pensat que en el món hi ha moltes coses repetides i hauran cridat la monotonia que descobreix aquesta constatació. No crec que sigui del cas posar per això la cara llarga. Aquesta repetició diu la serietat i la importància en conseqüència, del que es repeteix amb tanta constància. Aquesta repetició, insistim, descobreix endins les diferències fonamentals, la comunitat genèrica que uneix els homes i que fa que la Humanitat sigui alguna cosa més que una noció nominal. Sota aquest nom hi ha una realitat biològica.

Si la poesia aconsegueix un dels seus destins essencials quan relliga fets que ens apareixen distanciats sota el nostre ull utilitari, orientat vers la pràctica, no cal dir com aquest film és substancialment poètic i com en ell trobaríem fàcilment materials per un sens fi d'imatges poètiques. Els exemples estan a l'abast de tothom, o més ben dit, el film obliga a pensar-hi; m'abstinc, doncs, de presentar-ne espècimens.

En temps del film mut, Walter Ruttmann havia realitzat una *Sinfonia d'una gran ciutat*. Ara ha pogut emprar el registre de sons pel seu film que porta un nom musical.

Ha juxtaposat els sons anàlegs. Ha descabellat una sèrie d'imatges sota una mateixa melodia. Ha fet acabar per un individu una cosa que un altre havia començat. Corre per tot el film una espècie de simfonia lliure i moltes vegades hem de pensar que són els sons que han suggerit a l'autor l'escena corresponent.

Les escenes, totes elles independentment del contingut i de llur valor humà, són sense excepció un èxit de fotografia. No són mai inferiors, per exemple, a les de *Romança sentimental*, que hom ha considerat aquests darrers dies com el màxim del virtuosisme tècnic. L'obra de Ruttmann, sense dubte de cap mena, té una altra envergadura i una major importància que l'obra d'Eisenstein.

Molt es pot esperar d'un home com Ruttmann, que amb aquest film, la seva primera realització sonora, ha comprès ràpidament el partit enorme a treure de les noves possibilitats tècniques del cinema, d'un home que reuneix en una sola personalitat tants talents distints i que és capaç d'ofrir-nos en una obra que és un debut, *Melodia del món*, un film que és potser el més original, si no el més important, que el cinema sonor ens ha ofert d'ençà de la seva naixença.

JOSEP PALAU

Ja ho sabeu...

— que Jesse L. Lasky ha desmentit formalment els rumors segons els quals la Paramount havia rescindit el contracte amb Clara Bow a conseqüència d'un procés amb la seva ex-secretària, Daisy de Voe?

— i que, per acabar-ho de provar, anuncia un nou film de Clara Bow, *Kik Ju*, tret d'una obra de W. Mack?

— que Erich Pommer té en projecte un film sobre Monte Carlo?

— que la novel·la de Dreiser, *Una tragèdia americana*, que Eisenstein havia de filmar, ho serà per von Sternberg?

— que aviat tindrem un altre cinema al Passeig de Gràcia? Es veu que això del sonor de moment és un èxit. En aquest cinema veurem *Els dos mons*, que és un film molt important de W. Dupont. Conflicte de races, jueus i cristians.

EN LA MORT D'UN GRAN DIRECTOR

F. W. MURNAU

Víctima d'un accident d'automòbil, F. W. Murnau ha mort a Hollywood, a l'edat de quaranta dos anys.

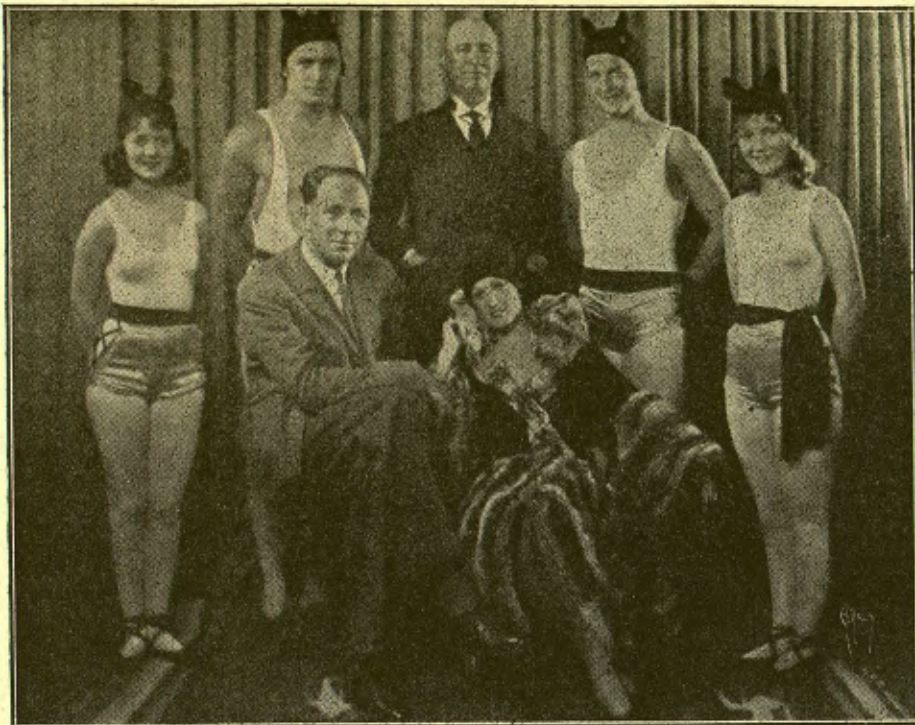
Amb la mort de l'eminent director alemany, el cinema mundial perd un dels homes més valuosos, i aquesta pèrdua és tant més lamentable si hom considera que la mort se l'enduu jove i en plena maduresa.

Costa molt poc descansar damunt dels llorers dels altres i és molt còmode vegetar a l'ombra de llurs adquisicions. Murnau, en canvi, fou sempre la inquietud personi-

diu un personatge d'Ibsen, consisteix aquí en què l'acomien i, privat de l'uniforme que mantenia la il·lusió vital, veiem la seva ruïna moral.

Murnau en aquest film havia aconseguit una expressió purament visual, és a dir, la supressió de tot rètol, orientació en la qual persistí i que el situà tot seguit com un enemic del parlat.

Tartuf, èxit de sobrietat, amb una rica notació psicològica, és, situat a la seva època, un petit *chef-d'œuvre*.

To L. J. Murnau - 4 Dents and last smile
Just before F.W. Murnau died
Nancy Dreyer
Mary Duncan
Charles Morton

Murnau voltat dels protagonistes d'*Els quatre diables*

ficada, sempre dominat per un incansable esperit de recerca. Els que es plauen a senyalar els defectes — evidents — d'algunes obres d'ell, no han d'oblidar que moltes vegades val més inventar, encara que tot seguit no s'aconsegueixi la perfecció, que no pas repetir-se aprofitant el treball d'altri.

Després d'haver estat tota la vida un campió decidit del cinema de composició que cerca el control absolut de si mateix, en l'atmosfera regular i prevista dels estudis, heus ací que ara Murnau acabava un film sobre les illes paradisíques, el seu debut en el cinema a l'aire lliure, substitució de la composició per l'observació.

L'obra de Murnau té un valor triple. Té el valor que li pertoca en si, valor intrínsec que tots gaudim en els seus films que sempre es reueuen amb profit i fruïció. Té el valor en el seu començament d'haver incorporat al cinema els corrents que per allí l'any 20 ventilaven l'estètica germànica. Té, finalment, el valor de la seva dilatada irradiació, influenciant la marxa global del cinema i compromentent avantatjosament el seu destí.

Murnau debuta l'any 1918. La seva obra no és pas molt nombrosa i quasi tota ella coneguda a Barcelona.

El reclam que representa el nom de Jannings ha fet possible que films més aviat difícils com *L'últim* i *Faust* gaudeixin d'una innegable popularitat.

A més d'aquests dos films, coneixem de la seva producció europea *Tartuf*, exhumat de l'oblit a què semblava condemnat per la sessió inaugural del B. F. C., i també *Nosferatu*, recentment estrenat, encara que, en nom de la veritat sigui dit, en una versió revisada i corregida per mans estranyes, obeint exigències de la sonorització.

Voler figurar el món del fantàstic que tant es resisteix a una materialització que el faci palpable, és una temptativa que sembla destinada a avortar. Però de *Nosferatu* en resta com un valor que no podem perdre, el curiós sentiment de la Natura lligat pel romanticisme alemany i que anima l'espectacle d'aquesta cinta.

En *L'últim*, Murnau ens fa assistir a la grandesa i decadència d'un simple porter d'hotel, que sota el seu imponent uniforme es revesteix d'una personalitat tan altiva com il·lusòria. La reclamació de l'ideal, que

En canvi, *Faust*, tot i estar ple d'encerts, d'afirmar absolutament una imaginació plàstica de gran qualitat i un domini de les llums que ningú no ha pogut imitar, resta una obra inferior. Jannings hi fa un Mefistòfil ridícul; l'esperit goethià és absent.

Amèrica, en aquell temps, amb un instint segur que s'agermana amb una absoluta desprecupació de tot esteticisme, ens trametia el seu rengle imponent de films. Els noms flamejants de Douglas, Chaplin, William Hart, Lillian Gish, etc., portaven al món una novetat sense engrunes de coses velles de cap classe. A Alemanya, en canvi, hi ha qui s'embarga amb les possibilitats del nou art naixent, però no vol abandonar el teatre, la pintura, la literatura. Reminiscències teatrals, literàries, pictòriques, tendències estètiques del moment, tot a la barreja, vol entrar en el món cinematogràfic. Aquest és el primer estil de Murnau, solidari d'un moment de la història del cinema. Errors i encerts, i aquests senyalen un talent, que aquells no poden dissimular.

Murnau va a Amèrica. Es parla de milions de dòlars, d'una confiança il·limitada atorgada al director alemany per William Fox. Arriba el primer film americà de Murnau: *Albada*, i constitueix la sensació de l'any. La crítica no regateja els elogis, però és lenta en la comprensió profunda de l'obra. *Albada* és un film que no us fatiguen de veure i meditar. Fer un anàlisi minucios d'aquest film equivaldria a analitzar el cinema mateix.

La producció americana de Murnau ha promogut bastants comentaris aquí mateix; la data d'aquests comentaris és prou recent perquè ara ens calgui insistir, per bé que el tema és prou vast. Tothom està d'acord en pensar que Murnau relliscà en *Els quatre diables*, però per remuntar tot seguit amb el seu film següent, *El nostre pa de cada dia*, la primera meitat del qual és un dels fragments més perfectes del cinema.

Murnau era originari de Breslau. Possa una extensa cultura i estava en relacions personals amb gran nombre d'intel·lectuals europeus.

Era una de les figures més simpàtiques del cinema, i el seu nom sobreviurà llarg temps en la memòria de tots els seus nombrosos admiradors.

J. P.

PANORAMA

La nostra darrera sessió

Divendres passat celebrarem al Cinema París la nostra quarta sessió de cinema d'enguany. Per aquesta vegada no podem escriure aquella frase de consuetud: «la sessió es descabellà d'acord amb el programa anunciat», perquè a més del que vàrem prometre des d'aquestes pàgines, obsequiarem — aquesta és la paraula justa — el nostre públic amb la projecció del film sonor de Walter Ruttmann: *Melodia del món*.

Ens ocupem d'aquest film aquí mateix. Tothom restà encisat d'aquesta estrena que aporta una modalitat original en el cinema sonor.

El món contra ella convencé també la nombrosa concurrència que omplia completament el local, i això no és una frase, sinó una veritat.

El film de Stan Laurel i Oliver Hardy i la curiosa visió retrospectiva de la capital francesa completaven el programa.

L'adaptació musical d'*El món contra ella* anà a càrrec del mestre Víctor Granados. Creiem sincerament que aquest treball d'adaptació és una de les coses més meritories i reeixides de la seva bona labor professional. La música marcadament vienesa de *fi de segle*, Cèsar Frank i Haydn foren els materials emprats en aquest acompanyament que amb gran justesa seguí l'acció.

Els discos, adquirits especialment per aquesta sessió a la casa Fills de G. Puig.

Lupu-Pick ha mort

Segurament aquest nom sonarà a poquíssims aficionats al cinema, ja que només ha estat projectada una pel·lícula seva a Barcelona: *El Rail*, i encara una sola vegada en sessió especial i, dit sigui de passada, amb escassa satisfacció del públic.

Que sapiguem, altres films seus són: *El darrer fiacre*, on el mateix autor feia d'actor; *La nit de Cap d'Any*, combinació de dos temes: la maternitat gelosa i l'oposició del dolor i l'alegria general; *Napoleó a Santa Elena*, amb argument de Gance.

Des de fa alguns mesos, Lupu-Pick treballava en el seu primer parlat: *Gasshauer*, que sembla haver deixat acabat.

Comparacions

The Observer, setmanari londinenc, parlant del film de Chaplin, *Les llums de la ciutat*, ha dit:

«Ja fa dos anys i mig que el film parlat s'ha implantat entre nosaltres; en aquests trenta mesos, només hem vist un altre film que pugui ésser comparat a *The City Lights* sobre els dos punts següents: la concentració de les impressions sobre el que és essencial i la creació de la vida amb les primeres matèries del *studio*. Aquest altre film és *Sous les toits de Paris*, una producció en què els mètodes de René Clair es troben cada cop més estretament amb els del Chaplin d'avui, perquè el burí novellès de Clair tendeix cap a la punta seca, precisament quan l'humor de Chaplin s'endolceix amb una punta de romanticisme.

«Aquests dos directors són gairebé els dos únics, avui dia, que saben traduir llurs idees en imatges pures sense cap verbalisme de literatura, de teatre o de sermó social. Són absolutament els únics que tenen en llur psicologia aquella penetració del còmic, aquell sentit just del moviment, del gest o de la pausa que revelen el fons còmic de l'ànima humana.

«De tots dos, Chaplin és l'artista més segur, perquè fa remarcar allò que Clair encara no ha assolit mai de dar-nos del tot: el sentit del *desabusé* que hi ha en el fons del seu riure; sempre hi ha, en el fons dels gestos de Chaplin, una sensibilitat i una emoció que s'esmunyen de tota raó lògica, i això és el que fa d'ell el primer *clown* del món.»

"STUDIO CINAES" (KURSAAL)

Presentarà, demà, divendres, a les 22,

Un film de E. GIMÉNEZ CABALLERO:

"Esencia de Verbena"

Un assaig d'EUGEN DESLAW:

"Negatif"

Una superproducció francesa 1907:

"Napoleón I"

Un film del Dr. ARNOLD FANCK

"Tempestad sobre el Mont-Blanc"

Es despatxen localitats sense recarrec al KURSAAL, cada dia, de 5 a 7

SIGUEU EL NOSTRE PUBLICISTA I GUANYEU 500 pessetes

S'adjudicarà un premi de 500 pessetes al millor dibuix, al nostre parer, que anunciï la pel·lícula «Sevilla de mis amores».

Els dibuixos hauran d'ésser fàcilment reproduïbles en la premsa, ésser realitzats solament amb tinta xinesa i tenir relació perfecta amb l'esperit de la pel·lícula.

Llur text ha de reduir-se al següent:

Ramón Novarro

canta i parla en espanyol en

Sevilla de mis Amores

producció Metro Goldwyn Mayer

El dibuix premiat haurà de reunir, al nostre judici, les millors condicions d'exactitud, vistositat i eficàcia i passarà a ésser de la nostra exclusiva propietat per a tota classe de reproducció.

L'anunci premiat serà oportunament reproduït pels principals periòdics de Barcelona en una data que serà avisada prèviament.

Tots els dibuixos presentats hauran d'ésser lliurats en les oficines de publicitat de Metro Goldwyn Mayer, carrer de Mallorca, 220, abans del dia 31 de març, a les 8 del vespre, en què fineix el termini d'admissió i els dibuixos no premiats quedaran a disposició de llurs autors.

Aquest premi pot quedar desert en el cas que no es presentés cap obra que ens agradi.

HEUS ACÍ ELS DOS

films que per la seva vàlua han estat seleccionats per a la INAUGURACIÓ del

CINE FANTASIO, Passeig de Gràcia, 69

Una obra d'art de WALTER RUTTMAN:

LA MELODIA DEL MUNDO

Marc escènic: el món. Intèrpret: la Humanitat

i la deliciosa comèdia parlada en espanyol:

ASI ES LA VIDA

per Josep Bohr, Lolita Vendrell i Delia Magaña.

LES ARTS

DISCOS

ACTUALITATS

Iu Pasqual

Iu Pasqual té el do de la persistència. Una vegada assolit el seu valuós mestratge, un cop formada la seva visió, s'ha limitat després a seguir fidelment una determinada concepció pictòrica, sense embrancar-se en altres possibles facetes que, probablement, ens podria oferir el seu remarcable temperament.

En aquesta disciplinada conseqüència podríem dir que radica l'excel·lència, però també un cert uniformisme, de la seva pintura. En aquest sentit Iu Pasqual esdevé un anti-Picasso. Davant de cada nova exposició d'aquest paisatgista d'Olot, un dels comentaris més freqüents és aquest: «pot estar molt bé, però sempre és igual». He fet aquesta remarca perquè cal destriar la qualitat de l'obra produïda per un artista de l'uniformisme, possiblement monòton, d'aquesta producció. El fet que les successives exposicions de les teles d'Iu Pasqual mostrin un parentiu molt afí, no ha de desvaloritzar la seva obra, la qual «pot estar molt bé, encara que sempre sembli igual».

En apuntar, al començament d'aquestes ratlles, que Iu Pasqual persisteix en una determinada concepció pictòrica, no vull dir que hi hagi manca de renovació en la seva obra. Malgrat aquesta persistència, el nostre artista sap evitar l'anquilosament. Cal, només, fixar-nos en les seves millors teles presentades en aquesta exposició: *Octubre*, *Tràmpol* i *Camí de Sant Andreu del Coll*, per adonar-nos, tot seguit, de l'evolució ascendent de la seva obra. I els inicis d'aquesta renovació nosaltres els situem en la pintura *Hostal de la Corda*, la qual fou primerament exhibida en el primer Saló de *La Nova Revista* i actualment exposada entre mig de les altres obres d'avui, a La Pinacoteca del Pas-seig de Gràcia.

No és, doncs, en la continuïtat d'una directriu on trobaríem diferències, sinó més aviat en la manera pictòrica com aquest pintor interpreta el món fenomènic. Ens referim a l'accentuació excessiva de la «boniquesa» del quadro, en detriment de les qualitats essencials de l'obra pictòrica. La finalitat d'arribar sols al «quadro bonic» és molt perillosa, tant en l'obra objectiva com en la més subjectiva. Per això ens plau constatar que Iu Pasqual va deixant de banda anteriors contactes amb els superficials colorismes per aprofundir el seu afinat verb pictòric.

Marquès-Puig

En l'actual exposició a la Sala Busquets de les obres d'aquest intel·ligent artista, hi hem vist una nova ratificació de la seva situació acadèmica, adoptada d'un quant temps ençà. La submissió al sentit acadèmic no priva, però, que es manifesti l'afinada sensibilitat de l'artista. En la tela *La noia adormida*, la de més envergadura de l'exposició, hi ha, per exemple, el fragment de la cara d'una emotivitat remarcable, amb la qual compensa la correcció anodina dels altres fragments de la tela. En els dibuixos exhibits és on Marquès-Puig mostra el seu mestratge amb més contundència i majors qualitats. Potser excessiva-

ment sistemàtics, però, d'altra banda, cal subratllar-los per l'ajustada construcció del model.

Jaume Busquets

La Galeria Avinyó ens ha mostrat una col·lecció de dibuixos del professor de l'Escola Massana, En Jaume Busquets. D'ençà de la darrera Exposició d'Art Líturgic no havíem vist — i ens tardava de veure — obres d'aquest jove pedagog.

Jaume Busquets — Pintura

Jaume Busquets, diguem-ho tot seguit, és un excel·lent dibuixant. Un artista afinat que sap acusar les accidentacions essencials de l'objecte i menysprear les supèrflues. La seva línia és viva i d'afinada expressivitat. L'encarcament dels seus anteriors dibuixos, en els quals es manifestava un perillós formulisme, ara s'ha esvaït totalment. I en guanyar agilitat ha addicionat també una major consistència. En els dibuixos acolorits, Busquets sap jugar, amb força traça, els valors i el tacat de les superfícies.

Montserrat vist pels pintors catalans

La notícia donada, setmanes enrera, en aquestes pàgines, del pròxim concurs de pintura organitzat pels frares de Montserrat, s'ha confirmat. La premsa diària ja ha donat els detalls d'aquest certamen importantíssim quant a la categoria dels premis atorgats. Ara només falta que els nostres pintors esmolin els pinzells i que hi concorrin amb el major entusiasme, per així correspondre a la generosa iniciativa dels organitzadors. Pensin, els nostres artistes, que en el passat concurs de «Barcelona vista pels seus artistes», l'absència d'algunes signatures de prestigi fou la causa per la qual el concurs no assolí el nivell que pertoca al nostre actual món pictòric. Sembla que entre els pintors excel·lents «situats» hi ha una certa prevenció de concórrer a aquests certaments. I cosa semblant succeeix entre els pintors diguem-ne d'avantguarda que encara no estan situats. Uns i altres han de tenir present que un concurs com aquest és una lluita, i en els combats és on hi ha més ocasions de guanyar honor, glòria i... en aquest cas, una quantitat respectable de pessetes.

Pintors catalans de totes les tendències: aporti el vostre concurs a la floable iniciativa dels frares de Montserrat.

MÀRIUS GÍFREDA

PUNTS DE VISTA

Elogi de la irresponsabilitat

Al fons del fons, tots som irresponsables. No som responsables dels nostres actes. Actuem al dictat d'unes forces obscures que ens fan anar de dreta a esquerra com els dona la gana. Al fons del fons, tots som irresponsables. Aquesta irresponsabilitat, però, està subjectada per traves poderoses que inutilitzen gairebé sempre la seva iniciativa: la moral, la família, el respecte humà i altres controls. Quan aquests lligams s'afueixen, però, brolla, avassalladora, la irresponsabilitat. I brolla la bèstia. I brollen els crims, les aberracions sexuals i altres excessos. Si, socialment, cal procurar per tots els mitjans col·lòcor aquesta irresponsabilitat, artísticament cal recomanar-la sense reserves.

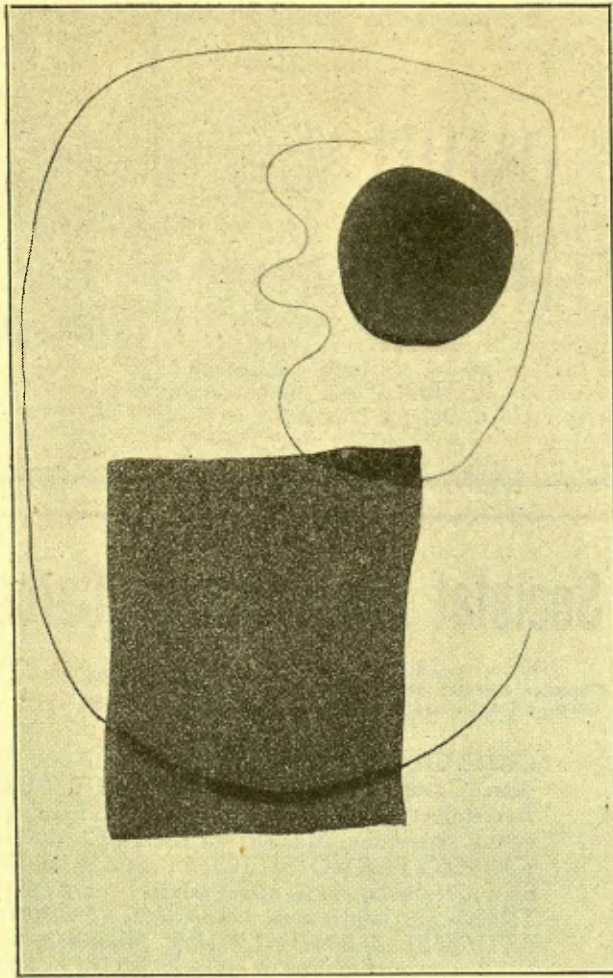
Sense aquesta irresponsabilitat, no hi ha obra d'art possible. Sense l'instint, alliberat del control de la voluntat, sense l'instint que no recerca sinó que endevina, que no raona sinó que troba, sense l'instint irresponsable no hi ha obra d'art possible. Sense aquella embranzida irresponsable l'obra artística no existeix. Unicament l'artista irresponsable ateny la genialitat. En efecte, què és sinó una gran irresponsabilitat el geni? Què és sinó un gran irresponsable l'artista genial? «Jo no recerco, jo trobo». Són paraules de l'irresponsable Picasso. «Cal romandre neutre davant la tela blanca», deia també Cézanne. I afegia que quan la intel·ligència vol explicar-se la revelació inicial, quan el raonament pretén controlar la il·luminació incontrolada, tota l'obra s'esfondra miserablement. Exacte. Molt exacte. Quan l'artista vol explicar-se el primer raig irresponsable i organitzar-lo intel·lectualment, quan vol fer-se responsable del que fa, assassina automàticament la seva obra, que cau inexorablement ferida de mort.

Modernament, el sobrerrealisme podia ésser la representació més autèntica de la irresponsabilitat. El sobrerrealisme — sobrerrealisme, segons Breton, dictat del pensament, en absència de tot control exercit per la raó, fora de tota preocupació estètica o moral — podia ésser la gran embranzida irresponsable, l'única embranzida irresponsable, capaç de vivificar l'art contemporani. Podia ésser-ho, però no ho és. I no ho és perquè el sobrerrealisme ha esdevingut el moviment més responsable dels nostres temps. Una gran responsabilitat pesa damunt el sobrerrealisme. La RESPONSABILITAT DE LA IRRESPONSABILITAT. Per a ingressar al sobrerrealisme, cal ésser un home de gran responsabilitat. A desgrat de l'absència de preocupació estètica o moral, que propugna el pontífex de la secta, el perfecte sobrerrealista s'ha de preocupar constantment d'esdevenir irresponsable, s'ha de preocupar constantment de suprimir el control de la raó. El sobrerrealista, però, és víctima de tots els controls: l'ateisme, el comunisme, la revolució, l'amoralitat. El sobrerrealista pseudo-irresponsable no és res més que un gran, un immens responsable. I el que no ho és, és violentament expulsat del grup.

Salvador Dalí, el volgut i malaganyat amic, s'ha deixat subornar per aquest estat d'esperit. Salvador Dalí, que semblava haver estat cridat a esdevenir el gran irresponsable, que havia fet obres de magnífica irresponsabilitat, ha estat subjugat pel moviment més responsable de's temps moderns: el sobrerrealisme. I s'ha convertit en un home de gran responsabilitat. Salvador Dalí té també l'enorme responsabilitat de la irresponsabilitat. I aquesta irresponsabilitat conscient l'obliga a atacar tot l'atacable.

«J'ai craché sur ma Mère», va escriure sobre una de les seves teles. «Jo no en sóc pas responsable — em deia no fa gaire —. És

el pur somni. Qui no ha assassinat, somiant, els éssers més cars, qui no ha insultat, somiant, els familiars més pròxims?» Aquesta pretesa justificació no em convenç. La inscripció susdita no és filla sinó de la preocupació d'ésser irresponsable, no és filla sinó de posseir a un grau molt elevat la responsabilitat de la irresponsabilitat. I per això, Dalí, el gran responsable, ha estat acollit amb els braços oberts pel sobre-

Joan Miró — «Collage»

realisme. I per això, també, ha esdevingut el pintor oficial del grup.

Actualment, dins el clos de la pintura, hi ha molt pocs irresponsables. Entre aquests, dos de molt grans. Ja n'hem citat un. Pau Picasso. Joan Miró, més que Picasso encara, és l'altre. Dos artistes veritables que, magníficament absents, meravellosament neutres, bellament irresponsables, produeixen les obres més inteses que surten de pinzell de pintor en aquests temps de gran, d'enorme responsabilitat.

SEBASTIÀ GASCH

DISCOS

No és fàcil passar la revista al disc, com no ho és enregistrar la música escènica en general, per la raó que, en aquest gènere musical, no és precisament la música l'únic element que atrau, i menys encara en la qual, en moltes ocasions, la partitura, ben migrada, és ofegada per la coreografia i l'aparell escènic, que enlluernen l'espectador. Només resten alguns fragments que poden quedar a l'oida, o per llur melodia fàcil o per llur ritme atractiu. Per això, en escoltar aquesta música de casa estant, com que el gramòfon només ens porta aquest element, és difícil que pugui tenir massa interès. Cal afegir, encara, l'estendardització a què s'ha arribat en aquest gènere, on és difícil trobar res interessant, i això és un retrat que es pot fer fins als autors que en la sarsuela tenien un nom reconegut i unes maneres de fer pròpies, com són els Mestres Alonso i Luna.

Del primer van diversos fragments de la revista còmica *Me acuesto a las ocho*. De tots, cal escollir els enregistrats per les vedettes Cèlia Gámez i Cora Gómez; sentint les seves veus soles o dialogant amb els cors de tiples, poden portar encara el record de l'espectacle contemplat abans en el teatre, més que els acudits dels tenors còmics que sense la mimica resten sense el poc valor que podien tenir. Una observació a fer: aquests fragments estan enregistats amb una perfecció a què difícilment s'habituen els editors quan es tracta d'obres de les quals es preveu que el temps aviat arrencarà.

Encara es fan tangos; potser ara que no es prodiguen tant hi ha una certa selecció i les orquestres que tenen predilecció per als ritmes del Plata, com és la de V. Canaro, han deixat aquell sentimentalisme ensopeït, que enlluerna només als més ensopeïts concurrents de cafè alegre, animant més la dansa, que guanya en ritme amb variacions instrumentals de bon gust.

Del Mestre Serrano, pròdig com sempre en els programes de música de sarsuela, van dos fragments de *Las Hilanderas* i de *La Dolorosa*, aquesta darrera de les obres més ben fetes i a la qual el públic s'ha deixat anar aviat, emportat per la solidesa de la partitura. De *Las Hilanderas* hi ha un fragment que canta el baix Anibal Vela, una de les figures que cultiven l'escena lírica amb més encert.

Hi va haver un temps en què els artistes lírics enregistrent discos tenien certa tirada per aquestes petites cançons que no arriben a poder-se dir *lieder*, en els quals la nota sentimental hi és, però amb bon gust, al qual pot contribuir molt l'interpret, com esdevé en aquesta cançó de Zamacois, *Tu boca*, que canta M. Redondo.

J. G.

Me acuesto a las ocho. — Alonso. — C. Gámez. — Breña i d'altres. — Odeon, 203,282-283-284.

Viejo ciego. — Castillo. — Orquestra Canaro. — Odeon, 183,060. — En mi rancho hay una flor. — Idem id.

Las Hilanderas. — Serrano. — Anibal Vela. — Odeon, 203,290.

Tu boca. — Zamacois. — M. Redondo. — Odeon, 184,202. — El aguilón. — Idem id.

Orquestres i artistes aplaudits a tot el món us ofereixen aquests 10 èxits...

ORQ. SIMFONICA DE FILADELFIA (Mestre Stokowski). *El capitán. The stars and stripes forever*. Marxes. — AA-190.

JOSE MOJICA. (Tenor. Ac. Orq.) *¿En dónde estás? Alguna vez...* — Libre soy. *Un beso loco*. — DA-1166-1167.

MAURICE CHEVALIER. *Living in the sunlight, lovin' in the moonlight. Tú eres mi nueva dicha*. — AE-3334.

ORQ. JACK HYLTON. *Déjame besarte* (de la pel·lícula «Greek Street»). *Doing the Derby* (de la pel·lícula «Movietone Follies 1930»). — AE-3400.

IRUSTA-FUGAZOT-DEMARE I LA SEVA ORQUESTRA TIPICA. *Quimera. Vals* (Fugazot sol, ac. Orq. Típica). *Una limosmita. Tango* (Irusta sol, ac. piano Demare). — AE-3340.

BANDA HUMORISTICA «LOS GANSOS». *Basilisa. Baldomera. Chorejables*. — Mariana. ¡Aúpa! Cuplet chorejable. — AE-3409-AE-3452.

ORQ. DEMON'S JAZZ. *Los majos de Jaca. Pas doble. Pureza andaluza. Pas doble*. — *Tenemos en la Orquesta un cornetín. Xotis chorejat. Voces conocidas. Sobre motius asturians* (amb chor). — AE-3406-AE-3459.

Discos i Gramoles

“La Voz de su Amo”

El dia 1 d'abril, apareixerà

FONOGRAFIA

REVISTA MENSUAL DE CRÍTICA DE DISCOS I INFORMACIÓ

SUMARI DEL PRIMER NÚMERO:

El valor social del fonògraf, per *Henry Poulaille*. Música orquestral i de «càmera», per *Baltasar Samper*. — Opera i música vocal, cors i solistes, per *Joan Grau*. — Opereta, sarsuela, cuplets i ballables, per *Rafel Moragas*. — Jazz i films sonors, per *Adolfo Salazar*. — Música típica i popular, per *Joaquín Turina*. — Dicció, per *Joan Casas*. — Ràdio, per *Enric Calvet*. — Dibuxos i fotografies

Serà una de les revistes més perfectes en el seu gènere

Preu: 0'50 ptes. Subscripció anual: 5 ptes.

Redacció i administració: Pelai, 62 - BARCELONA

NO DEIXEU DE COMPRAR-LA

raspalls per a tots els usos
articles de neteja — objectes per a presents

rambla de catalunya, 40

—Escolteu, mare: per què les xinxes són tan planes?
—Perquè la gent hi dorm a sobre.

(Le Rire, Paris)

FORTUNY, S. A.

Epicerie Française: Hospital, 32
Sucursal: Salmerón, 133

Mantega TORRELAVERGA, Formatgets GERVAIS, PETIT SUISES, recepció diària.—Llonganissa de la nostra fàbrica de Vic.—Patés foie-gras "MARIE".—Xampany RUINART-SILLERY, "LA MARECHALE", Vin Brut i altres marques estrangeres acreditades. — Caves MONTFERRANT (Methode Champenoise) Brut, 8 pessetes.—Cuvée spéciale, 7 pessetes.—Extra Dry.—Demi-sec.—Doux, 6 pessetes.—Carte Bleue, 5'50 pessetes.—Licors de la GRANDE CHARTREUSE, jaune et verte.—Conyac NAPOLEON, 80 anys.—Vins d'Itàlia, Rin, Bordeus i Borgonya.—Vins de Jerez i Màlaga de les primeres marques.

Secció de Perfumeria: Rambla del Prat, 1
Presents per a Sant Josep.—Presentem un extensíssim assortiment d'ESTOIGS de perfumeria de marca, de tots tanyans i preus.

**mobles
urrutia**

dormitoris, menjadors, rebedors, etc.

pisos complets des de 1.000 pessetes

facilitat de pagament a preus al comptat

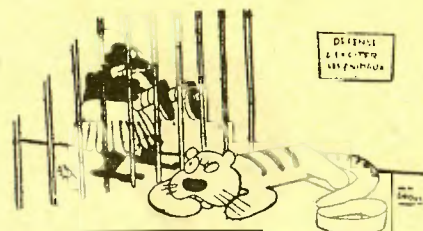
carme, 14

(tocant a les ramblas)

—Perdó, la senyoreta és la mestressa d'aquell Rolls?
—Oh, no; però moltes gràcies d'haver-m'ho preguntat.

(Punch, Londres)

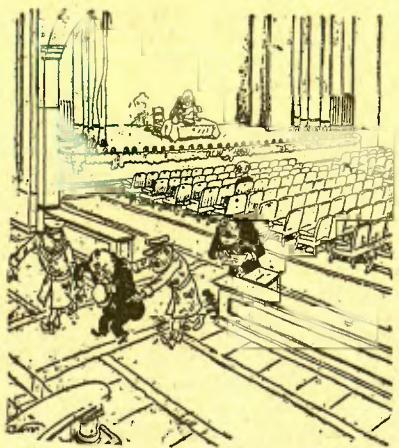
La pantera (perquè el canibal s'ha menjat el domador).—A veure si ara em buscaran raons, per culpa d'aquest ximple!

(Ric et Rac, París)

El milionari.—De manera que us voleu casar amb la meua filla? Teniu diners?
El pretendent.—Uns cent mil francs.
El milionari.—No parlo dels que porteu a sobre, sinó del vostre capital.

(Candide, París)

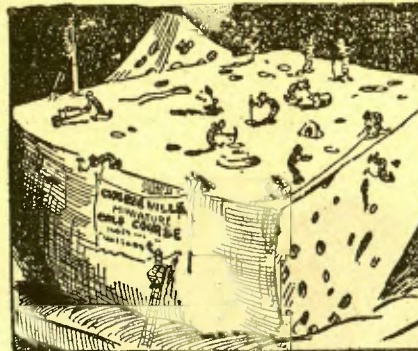
El senyor que ha volgut assistir a una conferència sense tenir invitació.

(Il Tevere, Roma)

—Puja una joventut més mal educada!
—Però si un jove us acaba de cedir el seu lloc...
—Sí, però la meua dona segueix havent d'anar dreta a la plataforma...

(Ric et Rac, París)

Primer cuc del formatge.—Què dimoni feu, tan enfeinats?
Segon cuc del formatge.—Estem construint uns links de golf en miniatura.

(The Birmingham Gazette, Birmingham)

**DELICIOSO PURGANTE
ACEITE RICINO**

Anunciar

MIRADOR

és donar a conèixer un producte per tot Catalunya

Societat Espanyola de Carbur Metàl·lics

Correu: Apartat 190
Telegr.: "Carburos"

BARCELONA
Mallorca, 232

Telèfon 73013

CARBUR DE CALCI; Fàbriques a Berga (Barcelona) i Corcubion (Corunya) :: OXIGEN 99% DE PURESA, Fàbriques a Barcelona, València i Còrdova :: ACETILEN DISSOLT, Fàbriques a Barcelona, Madrid, València i Còrdova :: FERRO MANGANES i FERRO SILICI :: SOCARRIMAT i SECAT de fils i peces seda, cotó i altres teixits :: CALEFACCIÓ INDUSTRIAL de laboratoris i domèstica :: GENERADORS, BUFADORS, MANOMETRES, materials d'aportació per la SOLDADURA AUTOGENA

PRESSUPOSTOS, ESTUDIS, CONSULTES I ASSAIGS, GRATIS

¡NERVIOSOS!

Prou de patir inútilment, gràcies a les acreditades **GRAGEES POTENCIALS DEL DR. SOIVRÉ** que combaten d'una manera còmoda, ràpida i eficaç la

Neurastènia, Impotència (en totes les seves manifestacions), mal de cap, cansament mental, perdua de memòria, vertigens, fatiga corporal, tremolors, dispepsia nerviosa, palpitations, histerisme i trastorns nerviosos en general de les dones i tots els trastorns orgànics que llinquin per causa o origen esgotament nerviós.

Les Gragees potencials del Dr. Soivré,

més que un medicament són un element essencial del cervell, medul·la i tot el sistema nerviós, regenerant el vigor sexual propi de l'edat, conservant la salut i prolongant la vida; indicades especialment als esgotats en la seva joventut per tota mena d'excessos, als que verifiquen treballs excessius, tant físics com morals o intel·lectuals, esportistes, homes de ciència, financers, artistes, comerciants, industrials, pensadors, etc., aconseguint sempre, amb les Gragees potencials del Dr. Soivré, tots els esforços o exercicis fàcilment i disposant l'organisme per reprendre's sovint i amb el màxim resultat, arribant a l'extrema vellesa i sense violència l'organisme amb energies pròpies de la joventut.

Basta pendre un flascó per convèncer-se'n

Venda a 5'50 ptes. flascó, en totes les principals farmàcies d'Espanya, Portugal i Amèrica

NOTA.—Dirigint-se i tramitant 0'25 ptes. en segells de correu per al franqueig a Oficines Laboratori Sôkatarq, carrer del Ter, 16, Barcelona, rebreu gratis un llibre explicatiu sobre l'origen, desenvolupament i tractament d'aquestes malalties.

ANUNCIANTS...!

Una moderníssima organització completa en publicitat

Pel·lícules de dibuixos animats

mudes i sonores aplicades al servei de la tècnica publicitària, us l'ofereix:

"AGENCIA GENERAL DE ANUNCIOS"

Vostres productes poden ésser propagats amb èxit segur per tota la **Regió Catalana i Illes Balears**

200 cinemes en ciutats i poblacions de categoria

BARCELONA: Fontanella, 10, 1.er, 2.ª - Tel. 16606

MADRID: Avinguda Menéndez Pelayo, 85, 1.er